

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

1. juli 1799

Kgl. approberet Plan for Fattigvæsenets Indretning og Bestyrelse i Staden Khavn og dens Forstæder.

(Indstillet d. 10 Apr., approberet af Kongen d. 31 Maj Og bekiendtgjort paa Directionens Vegne af Formændene og de Udnævnte, efter Planens 15 § d. 1 Jul. 1799).

p. 43. Cfr. Pl. 2 Jul. 1799.

Gr. Ved aabent Brev 26 Jan. 1798 blev af Kongen befalet;

1.)

At det hele Fattigvæsen i Khavn, og dens Forstæder, skulde henlægges under en enkelt og særskilt Direction, som skulde føre Navn af, Fattigvæsenets Direction i Kiøbenhavn, og som med den almindelige Bestyrelse, hvilken i Aaret 178? gik over fra Pleiedirectionen til Magistraten skulde forene den særdeles Bestyrelse, som samtlige Sognecommissioner siden Aaret 1771 have haft.

2.)

At til Antallet. af Fattige for hvilke Fattigvæsenet under den nye Direction havde at drags Omsorg, ogsaa skulde henhøre de Fattige af begge Militairetaterne, og af de reformerte og den catholske Menigheder.

3.)

At naar den nye Direction tiltraadde Bestyrelsen, skulde den, foruden de til den fra Militairetaterne, og fra forbemeldte Menigheder, afgivne Fonds og andre Hielpemidler, end videre imodtage alle de Fonds og milde Stiftelser, Inventarier, m. v. Fattigvæsenet tilhørende, som efter Rescr, 4 Apr. 1781 overdroges fra den forrige Pleiedirection til Magistraten, og paatage sig, fra Afleveringstiden af det Ansvar og de Forpligtelser, som ved bemeldte Rescript og Anordninger ere foreskrevne; ligesom og fra samtlige Pleiecommissioner de ved enhver forefindende Bygninger, Inventarier, Fonds og Beholdninger, og dermed tillige Pleiecommissionernes Ansvar og Forpligtelser fra Afleveringstiden. Directionen, som ved bemeldte aabne Brev blev nedsat, fik derhos Befaling om: for det første alene at erhverve sig nøiagtige Underretninger om Fattigvæsenets Tilstand, og derefter at affatte en fuldstændig Plan for dets tilkommende Indretning og Bestyrelse i Overensstemmelse med de i det aabne Brev, saavel som i adskillige ældre Anordninger, antagne og fastsatte Grundsætninger og Regler; efter hvilken Plan, naar den var Kongen forebraget, og af Ham bifaldet, den, nye

Bestyrelse skulde begynde og fortsættes. Den befalede Plan har Directionen under 10 Apr. 1799 indstillet, og Kongen har ved Befaling af 31 Maj, bekiendtgjort Directionen ved Cancellie-Brev. 3 Jun., approberet samme saaledes:

I.)

Om Fattigvæsenets Øiemed og dets Indretning i Almindelighed.

1.)

Det er Fattigvæsenets Øiemed: at antage sig alle Trængende, som ikke have, og ikke selv kan forskaffe sig, nødtørftig Underholdning; samt at sørge for, saa meget mueligt, at de Gamle og Svage blandt disse nyde Almisser; at de Uarbejdsføre gives Arbejde, naar de ere villige til at, erhverve, men derimod afvendes fra Lediggang, og sættes i Nødvendighed til at arbejde, naar de hellere betle, end lovligen erhverve; at de Syge helbredes, at de Unge anføres til Kundskab, Sædelighed og Arbejdsomhed; alt, paa det, at den offentlige og private Godgjørneheds milde Gaver retteligen kan anvendes, virkelig Trang afhielpes eller forekommes Betlereie aldeles afskaffes, og svage eller uvante Arbejds-Kræfter styrkes og anvendes til Gavn for den, som har dem, og til Nytte for det Almindelige.

2.)

Alle Fattige, som have opholdt sig i Khavn (dens Forstæder derunder indbefattede) i fulde tre Aar efter hinanden, henhøre til denne Stads Fattigvæsen og have Adgang til dets Forsorg; men de, som i kortere Tid der have opholdt sig, ere at ansee, som udenbyes Fattige, der andensteds der forsørges.

3.)

Det, civile og militære Fattigvæsen, og sammes Fonds, forenes med hinanden, og i Fremtiden gøres altsaa ikke Forskiel paa Fattige af den civile og af de militære Etater, men de have alle lige Adgang til det forenede Fattigvæsenes Forsørgelse. Paa samme Maade, og under lige Forening, ophæves Forskielen imellem Fattige af det lutherske, det reformeerte, og det catholske Religions-Samfund; Ikkun de Fattige af det jødiske Religions-Samfund undtages fra Stadens Fattigvæsen, saalænge dette Samfunds indvortes Indretninger lægge Hindringer i Veien for Foreningen, og saalænge det selv, som hidtil, drager Omsorg for dem, saaledes at de ikke betle

4.)

Saaledes og i saadant Øiemed foreente, gaae de adskillige Fattigvæsenets Grene, som hidtil have været fordeelte imellem begge militære Etater. Magistraten og Sognecommissionerne, samt de reformeerte og catholske Menigheders Udnævnte, ind under en enkelt Direction, som bestaaer af Embedsmænd og andre Stadens Borgere eller Indvaanere, og hvis Pligt det Bliver: at forestaae Stadens hele forente Fattigvæsen, og: at udføre eller besørge udførte de forskiellige Forretninger som med Bestyrelsen og Tilsynet ere eller blive forbundne

5.)

Ingen Fattig maae tilstaaes Understøtning af Fattigvæsenet, uden at hans Trang i Forveien er nøiagtigen undersøgt og kiendt, og ingen Vedblive at nyde den, uden under vedvarende Tilsyn med dens rigtige Anvendelse. For at gjøre saadan lindersøgning og saadant Tilsyn med hvad videre, som til en rigtig Fattigforsørgelse henhører, saa meget mere muelig og let inddeles Staden i 12 Hoveddistricter, og disse Hoveddistricter i saa mange mindre Districter, at ethvert af samme kan af de deri ansatte, Forstandere, udenfor megen Vanskelighed, oversees; hvilken Inddeling, ligesom og de Mænds Navne, som have Bestyrelsen og Tilsynet i ethvert District, til sin Tid nærmere bekiendtgjører.

II.) Om Fattigvæsenets Bestyrelse.

6.)

Directionen over Fattigvæsenet, hvilken Kongen under 26 Jan. 1798 har bestikket, bestaaer af 24 Medlemmer nemlig:

- a.) 5 Medlemmer, som igiennem det danske Kancellie, Financekollegium, Gen. Lanboeconomi- og Kommercekollegium, og begge de militære Kollegier, (en igiennem ethvert af bemeldte Kollegier) udnævnes.
- b.) 2de af Magistraten. Ved Vacance forestaaer Magistraten 2de af dens Medlemmer, af hvilke Kongen udnævner een.
- c.) En Assessor af Hof- og Stadsretten, som Kongen befaler
- d.) Politimesteren paa Embeds Vegne.
- e.) Stadsphysicus paa Embeds Vegne
- f.) 2de af Stadens 32 Mænd, Ved Vacance foreslaae disse Borgerskabets Repræsentantere 2de, hvoraf Kongen udnævner een.
- g.) Ni andre Stadens Borgere eller Indvaanere, som Fattigvæsenets Direction selv vælger.

h.) Et Medlem af hver af de reformeerte og et af den catholske Menighed. Fra hver af disse Menigheder foreslaaes, naar Vacance indtræffer, tvende, af hvilke Kongen udnævner een. Naar og forsaavidt Sager foretages, som Vedkomme Veisenhuset eller forbedrings- eller Guldhuset, tiltræder een af Directøerne for Veisenhuset som disse nævne, samt Directøren for Forbedringshuset og for Guldhuset, saalænge disse Indretninger have en særskildt Direction, og tage Deel med Fattigvæsenets Direction i dens Forhandlinger om bemeldte Sager.

7.)

Directionen har Bestyrelsen over Fattigvæsenet i det Hele; beraadslaer og beslutter om alle Regler, som ved sammes Drift skal være til Følge; forvalter dets Fonds, Legater og milde Stiftelser, saavidt de ikke ved Fundatser ere henlagte til andre Bestyrelser; beslutter om Opsigelser og Udlaan, mod lovlig Sikkerhed, af de Kapitaler, den forvalter, samt om Contracter, som forbinde Fattigvæsenet; foreskriver og paaseer Orden og Rigtighed med Indtægter og Udgifter i det Hele; antager, instruerer og afskediger Fattigvæsenets Betiente; besætter ledige Pladser i de milde Stiftelser, saavidt andre dertil ikke ere berettigede; gjør offentlig Rede for Fattigvæsenets Tilstand og Fremgang; forestiller for Kongen igiennem Kancelliet de Sager som fra Fattigvæsenets Side blive at forestille; fører Brevvexling med vedkommende Departementer og med andre, som have Sager med Bestyrelsen at afgjøre, forsaavidt Bestyrelsen i Almindelighed betreffer; og iagttager i øvrigt alt videre, som til Overopsynet og Bestyrelsen henhører, og dermed er forbundet; alt med samme Rettigheder og Forpligtelser, som Magistraten og Sognekommisionerne samt Bestyrerne af det militære og, af de reformerte og catholske Menigheders Fattigvæsen, hidtil have været forundte og paalagte, saavidt disse Rettigheder og Forpligtelser ikke ved denne Plan ere anderledes bestemte.

8.)

For desto nøiagtigere at kunne kiende, bedømme og bestyre enhver af de enkelte Hoveddele, som falder under Fattigvæsenets Omhue, fordele Directionens Medlemmer sig til forskellige Kommissioner, nemlig:

- a.) Een for Forsørgelsen.
- b.) Een for Industrien,
- c.) En for Skolevæsenet.
- d.) Een for Sygepleien,
- e.) Een for Fattigvæsenets Politie.

Hvorledes Directionens Medlemmer fordele sig til disse Kommissioner, afgjøre de ved mindelig forening imellem sig indbyrdes, efter det, enhver har meest Lyst og Bequemhed til. Skulde til nogen af Kommissionerne være for faa, som meldte sig frivillig bestemmes ved Votering af samtlige Directører, hvo der tiltræder den eller de ledige Pladser.

9.)

Det paaligger enhver af disse Kommissioner, at beraadslaae og gjøre Forslag til Directionen om det, som vedkommer det Fag, den er anbetroet, samt at vaage over, og gjøre Rede før, Udførelsen af Directionens Beslutninger i dette Fag; og saaledes henhører under

a.) Forsørselskommissionen: alt, hvad som vedkommer Fattiges Antagelse til Forsørgning, samt Maaden, hvorledes, og Midlerne, ved hvilke enhver bør forsørges eller understøttes, for stedse eller for en Tid.

b.) Industrikommissionen: samtlige Fattigvæsenets Arbeidshuse, Arbeider og Arbeidsanstalter, raae Materialiers og Redskabers Anskaffelse og Fordeling, forfærdigede Varers Afsætning eller anden Anvendelse, og deslige.

c.) Skolekommissionen: alt, hvad som angaaer de fattige Børns Underviisning, og da tillige alle Indretninger og Foranstaltninger, som under Fattigvæsenet, eller i Forbindelse med samme, ere eller vorde for saadan Underderviisning bestemte.

d.) Medicinalkommissionen: det, som henhører til Fattiges Sygepleie i og udenfor de milde Stiftelser.

e.) Politikommissionen: alle Fattigvæsenets Indretninger og Foranstaltninger til Betleriets Afskaffelse og andre Uordener ved Fattigvæsenet at forekomme og hæmme. De nøiere Grændser for ethvert Fag, saavel som de Sager, som for 2 eller flere af Kommissionerne kan være fælleds, blive af Directionen nærmere at bestemme.

10.)

Forsørselskommissionen, som den, hvis Forretninger blive af videst Omfang, bestaar af de tolv Directions Medlemmer, som efter 17 § have specielt Tilsyn i de 12 Hoveddistricter, i hvilke Staden inddeles. De øvrige tolv Directionens Medlemmer fordele sig til de fire andre Kommissioner, 3 til hver, og saaledes bliver det enhver Directørs Pligt, at være fast Medlem i een Kommission; men har nogen Lyst og Leilighed til at indtræde, som fast Medlem, i flere end een af Kommissionerne, da staaer det ham frit for; ligesom og enhver Directør stedse har Adgang

til, naar han har Lyst og Leilighed, at bivaane enhver af samtlige Kommissioners Samlinger, for at beraadslaae og give sin Betænkning, dog at de faste Medlemmer alene have Stemme til Afgjørelse.

11.)

Det beroer paa Directionen, om den, saafremt Medicinalkommissionen finder det nødvendigt, vil vælge 2de andre Læger til, foruden Stadsphysicus, at tiltræde bemeldte Kommission, som extraordinaere Medlemmer. I saa Fald vælges dog ingen, som enten er Disiricts- eller Hospitalslæge. De saaledes valgte Læger have ogsaa Sæde og Stemme i Directionsforsamlingen, saa ofte noget der foretages angaaende Medicinalvæsenet. Ere Lægernes Meninger i Medicinalkommissionen forskiellige om Kuur og Kuurmethode, tages den til Følge, i hvilken to ere enige. Have de alle tre hver sin, gielder den, for hvilken Stadsphysicus er, da han paa Embeds Vegne er Medlem.

12.)

Det beroer end videre paa Directionen, om den, saalænge indtil de Fattige, der nu have Huuslye i Garderstaldene og flere deslige i Anledning af Ildebranden indrettede Fattigboliger, fordeles omkring i Staden, finder fornødent, før disse Boliger at indrette et eller flere Hoveddistricter, hvilke blive Interimsdistricter, som siden gaae ind under de andre tolv; imidlertid blive Directørerne for disse Districter tillige Interimsmedlemmer af Forsørgelseskommissionen.

13.)

Naar enhver af Kommissionerne er sammentraadt, vælger den sig af dens faste Medlemmer en Formand, hvis Pligt det bliver: at modtage og aabne Breve og Documenter, som til Kommissionen indløbe; i fornødent Tilfælde at sætte disse i Circulation blandt Medlemmerne; at tilsige Kommissionssamlinger; at foredrage Sagerne sammesteds og føre Protokol over Forhandlingerne og Beslutningerne; at besørge de fornødne Expeditioner fra Kommissionen; at foredrage i Directions møderne alt hvad Directionen fra Kommissionerne bør underrettes om, for at oversee det Hele, og for at afgive nye Beslutninger, hvor saadanne behøves.

14.)

Af Kommissionernes Formænd vælge Directionens Medlemmer een, som tillige bliver Directionens Formand. Han paaseer den fornødne Orden i Directionssamlingerne,

foredrager alle indkomne Sager, forsaavidt saadant Foredrag ikke vedkommer Kommissionernes Formænd, og nedskriver i Directionsprotokollen, til videre Iagttagelse, hvad som besluttes.

15.)

Under Directions-Formandens og samtlige Kommissions-Formændenes samt 3 andre Directions-Medlemmers specielle Opsyn og Bestyrelse staaer Fattigvæsenets almindelige Kassevæsen, Bogholderie og Secreteriatsforretninger. De paasee: at samtlige disse Forretninger holdes i god Orden og Gang. De modtage og forberede til Foredrag i Directionen de Sager, som til Directionen indkomme. De give Betænkning om alle Sager, som vedkomme forbemeldte Kassevæsen, Bogholderie og Secreteriatsforretninger, især om Kassens Tilstand og Evne til at udrede Udgifter, som foreslaaes, ligesom de og i Directions-møderne fremlægge Extracter over Kassens løbende indtægter og Udgifter. De besørge, efter Directionens Beslutninger, Udfærdigelsen af alle Breve og Documenter som fra Directionen udgaae i Trykken eller skriftligen meddeles, og underskrive i Directionens Sted, og paa dens Vegne, alt hvad saaledes udfærdiges; dog at vigtige Expeditioner, naar de taale Henstand, først forelægges Directionen i Udkast til Bedømmelse og Bifald.

16.)

Formændene vedblive, som Formænd i et Aar, efterat de ere valgte. Efter Aarets Forløb skeer nyt Valg baade af Directions- og Kommissions- Formænd. En fratrædende Formand kan vælges paa nye, naar de Vælgende saa vil, dog kun i tre Aar efter hinanden, efter, hvis Forløb en nye skal vælges; men. ved næste Valg kan ogsaa den, som forhen 3 Gange i Rad har været valgt, paa nye komme paa Valg. De tre Medlemmer af Directionen, som samemtræde med Formændene i det Øiemed, som 15 § ommelder, afvexle efter Omgang saaledes: at af de første tiltrædende aftræder een efter to Maaneders, en anden efter fire Maaneders, den tredje efter sex Maaneders Forløb; I enhver Aftrædendes Sted indtræder en nye, som da vedbliver i 6 Maaneder.

17.)

I Kommissionens beraadslaae samtlige enhver Kommissions Medlemmer fælleds om de Sager, som henhøre til Kommissionens Fag, og om Udførelsen af det, som i ethvert Fag forefalder; men det specielle Tilsyn med Udførelsen dels de Directører, som i følge 10 § tiltræde

efter Pligt, sig imellem, saavidt Forretningernes Natur tillader, paa den Maade, at Enhver faaer sit til besynderlig Forsorg; dog at ingen af de øvrige er udelukt fra, men, i Følge det Kommissionen i det hele paaliggende Ansvar, pligtig til at være tilstede ved, og deeltage i, det specielle Tilsyn, hvor det forefalde, naar og saa ofte han har Lyst og Leilighed. Under specielt Tilsyn faaer ethvert Medlem af Forsørgelseskommissionen et af Hoveddistricterne i hvilke Staden inddeles Skolekommissionens Medlemmer har en eller flere Skoler; Industriekommissionens Medlemmer hver et eller flere Arbeidshuse eller Arbeidsanstalter; Medicinalkommissionens Medlemmer hver visse Gienstand for Sygepleien; og Politiekommisionens Medlemmer hver visse Gienstande for Fattigvæsenets Politie. Forsørgelseskommissionens Medlemmer vedblive, hver i sit District, saalænge de ere Medlemmer af Kommissionen, og Omvexling ikke formedelst besynderlige Omstændigheder, saasom Boepæls Forandring og deslige, findes nødvendig. De øvrige Kommissioners Medlemmer afvexle i de specielle Fag under enhver Kommission, saaledes, som de sig indbyrdes derom bedst kan forene, og som Directionen finder det gavnligt. Hverken de frivillige eller extraordinære Medlemmer, om hvilke i 10 og 11 § er meldet, ere pligtige til at antage specielt Fag eller District, uden forsaauidt nogen af de dertil forpligtede ved Sygdoms eller andet lovligt Forfald er hindret, eller og naar nogen af Kommissionerne maatte finde de specielle Fags Forretninger saa vidtløftige, at de ikke ved de forpligtede faste Medlemmer kunne bestrides.

18.)

Da de offentlige Stiftelser, almindelig Hospital, Sanct Hans Hospital, Vartou, o. s. v., udgiøre hver for sig et særskildt Institut, som ikke til noget af forbemeldte specielle Fag kan henføres, dele Directørerne det specielle Opsyn over disse Stiftelser saaledes imellem sig, at Een af hver af de vedkommende Kommissioners Medlemmer, efter Omgang, hvert Aar udgiør den specielle Direction over enhver af disse Stiftelser.

19.)

Til at virke med Directionen og med Kommissionerne i at udføre, ved specielt Tilsyn og Omhue, de forskiellige Forretninger, som udfordres for at holde Fattigvæsenet i Drift og Orden, vælger Directionen Forstandere, Disse Forstandere fordeles, ligesom Directionens Medlemmer, saavidt fornødent, til visse Fag eller Gienstande saaledes: at nogle antage sig Forsørgelsesvæsenet, andre Skolevæsenet

andre Industrivæsenet o.s.v enhver i Forening med den eller dem af Kommissionernes Medlemmer som til ethvert af forberedte Fag ansættes.

20.)

Forstanderne for Forsørgelsen i Staden faae hver sin Deel af. ethvert Hoveddistrict saa stor, at den indeholder omtrent 15 Familier. Ved en Familie forstaaes saa mange Personer, som boe sammen og udgjøre en Husstand. Imod en Familie regnes tre enkelte, Fattige, som boe, hver for sig, i samme Huus, eller to enkelte Fattige eller Pleiebørn, som ere, hver for sig, i forskellige Huse. Omtrent i Forhold til saadant Antal, og tillige med Hensyn til locale Omstændigheder, som kan give Anledning til Nedsættelse eller Forøgelse i Antallet, inddeles Forstanderdistricterne for det første, og saalænge, indtil Stadens meer fuldendte

Opbygning, og erhvervede Erfaringer gjøre det muligt at bestemme den faste og varige Fordeling.

21.)

Forsørgelsesforstanderne vil det især paaligge:

a.) At underrette sig nøie om alle Trængende i deres Districter, hvad enten de ere anmeldte eller indskrevne til Understøttelse af Fattigvæsenet, eller ikke, og derom i fornødent Fald at gjøre Anmeldelse,

b.) At afhøre i den Orden, som vedtages og anvises, alle de Fattige som søge at erholde Understøtning, og naar de ere afhørte da at erkyndige sig, deels ved Eftersyn deels, ved Efterspørgsel hos den, af hvilke de Fattige kunne være kiendte, om deres Forfatning, Alder, Trang, Levemaade, Arbeidsduelighed, Fortieneste og deslige.

c.) At henvise i fornødent Fald de saaledes afhørte, naar de ere arbejdsføre, til vedkommende Arbeidsanstalt, for at der kan undersøges og derfra meddeles Forklaring over den Fattiges Duelighed til, eller Færdighed i, det Slags Arbejde, som Fattigvæsenet kan anvise hos sig selv.

d.) At meddele de Oplysninger, som efter disse foregaaende Undersøgninger kunne veilede til rigtigten at bestemme: om nogen og da hvor megen. Almisse eller anden Understøtning den Fattige kan og bør tilstaaes,

e.) At have vaaget Øie med enhver ved Fattigvæsenet indskreven og sig i Districtet opholdene Fattig; at opmuntre og tilholde dem til Arbeidsomhed, Huuslighed, Orden og Reenlighed: at drage Omsorg for og ham Tilsyn med: at de i Sygdoms Tilfælde faae Kur og Pleie, med videre som til fornøden og godmodig Omhue for den Trængende og Lidende henhører.

- f.) At paasee, at de Fattige Børn benytte den frie Skolegang, til hvilken dem gives Adgang,
- g.) At indsamle og til Hovedkassen at aflevere de frivillige Gaver, som i Districterne efter Subskription eller i anden Maade gives til de Fattige.
- h.) At være, efter den nærmere Bestemmelse, som derom gjøres tilstede paa det for hvert District anviste offentlige Sted naar den ugentlige Almisse uddeles, o, s. v.

22.)

Forstanderne ved Arbejdsanstalterne, hvis Antal Vil beroe Paa Mængden og Forskielligheden af det Arbeide, som Fattigvæsenet anviser, og har Opsyn med, o. s. v.,

- a.) Have det specielle Tilsyn Med Arbeidet og Arbeiderne, samt med den indvortes Orden i Arbeidshusene.
- b.) De tilsee i Arbeidshusene med Udbetalingen af den Arbeidsløn som de Fattige fortiene, saavidt Udbetalingen der skeer.
- c.) De gaae Kommissionen og dens Medlemmer tilhaande ved Opsynet med de Oplage, som maatte indrettes for raae Materialier og forfærdigede Varer, o. s. v.

23.)

Forstanderne ved Skolevæsenet, hvis Antal bestemmes i Forhold til Skolerne, paasee:

- a.) At de til hver Skole henhørende Børn stadigen, og til rette Tid, indfinde sig.
- b.) At Lærere og Læremødre iagttage deres Pligter, og
- c.) Overallt: at Skolereglementerne nøiagtigen følges, og at den behørige Orden, i heenseende til den fattige Ungdoms Anførsel til Kundskab og Arbeide holdes i og udenfor Skolerne.

24.

Endskiønt enhver af Forstanderne saaledes har sit District eller sit Fag, blive de dog alle pligtige til, i det, som Directionen finder fornødent, at medvirke med hinanden, og at meddele hinanden indbyrdes de Efterretninger, som fra den ene til den anden kunne behøves; ligesom de og have at afgive hver for sig, eller flere tillige, de Extracter, Lister, m. v., som til Bestyrelsens Drift udfordres og nærmere foreskrives.

25.)

Paa det at ikke nogen Forstanders Sygdom, eller andet Forfald, skal hindre eller standse hans Forretningers Fremme, sattes under hvert Hoveddistrict flere Forstanderdistricter (helst 3 og 3) saaledes i Forbindelse

med hinanden, at disse Districters Forstandere kunne gives fælles Forretninger, hvor dette er fornødent, og saaledes: at een af disse Forstandere i den andens Sygdom, eller andet Forfald, kan varetage hans Forretninger.

26.)

De første af Directionen valgte Forstandere i Districterne vedblive samlede til de dem anbetroede Forretninger, i saa mange Aar, som der ere Forstanderdistricter, efter 25 §, satte i Forbindelse med hinanden. Efter disse Aars Forløb udtræder efter Lodkastning Een hvert Aar, saalænge Lodkastning mellem de Førstantagne kan skee; Siden ligeledes een hvert Aar efter Ælde i Forstanderskabet. Ved alle saadanne Vacancer, ligesom og naar nogen saadan Plads bliver ledig formedelst Dødsfald, Bortflytning eller af anden Aarsag forestaae de tilbageværende Districtsforstandere tre, af Directionen vælger Een. Indtræder nogen i en Forstanders Sted, som, før hans Tid er udløben, fratræder, forbliver han ved Forretningerne i saa lang Tid, som for hans Formand var tilbage. En fratrædende Forstander kan paa nye komme paa Valg; og skulde Nogen, af Iver for saa god en Sag, selv ville melde sig til at antage Forstanderskabet, skal han ved Vacance sættes paa Valg med dem, som ellers i foranførte Orden foreslaaes. Hvad saaledes om Districtsforstandere er anført, finder ogsaa Anvendelse i Henseende til de øvrige Forstandere, saavidt det for dem kan være passende.

27.)

Det formodes ikke, at nogen Forstander vil, ved Forsømmelse af Pligter, eller i andre Maade, skade den Orden i det Hele, som beroer paa Orden i hver enkelt Deel; Skulde dette, mod Formodning nogensinde befindes, gjør Sagens Vigtighed det nødvendige for Directionen, at entledige den Vedkommende, før hans Tid er udløben, eller at treffe anden i den Henseende fornøden Foranstaltning.

28.)

Naar ikke jevnligere Møder ere fornødne, og af vedkommende Formand tilsiges, samler Directionen sig eengang hver Maaned; Enhver Kommission hver 14 Dag. Directionen, enhver af Kommissionerne, ligesom og Formands-Forsamlingen, ansees fuldstændig til at beraadslaae og beslutte, naar over Halvdelen af de faste Medlemmer ere tilstede. Beslutninger tages efter de fleste Stemmer, givne af Tilstedeværende; dog skal ogsaa fraværende Medlemmers skriftlige Stemmer kunne antages, naar Sagen ved foregaaende Omhandling i Forsamlingerne,

eller ved samtlige dens Dokumenters Omsendelse, er saaledes bleven dem bekiendt, at de om alt, hvad som til grundet Menings Afgivelse udfordres, ere underrettede. Ære Stemmerne lige, giver Directionsformandens Stemme i Directions- og i Formandsforsamlingerne, og Kommissionsformandens i Kommissionsforsamlingerne, Udslaget; Dersom det, hvorom i Kommissions- eller Formandsforsamlingerne er forskiellig Mening, angaaer Betænkninger eller Forslage til Directionen indsendes de forskiellige Meninger med Betænkningen eller Forslaget. Kommer vedkommende Formand ikke betimeligen tilstede i nogen af forbemeldte Forsamlinger, vælge de Tilstedeværende af deres Middel en Formand for den Gang.

29.)

Naar ellers fornødent findes, forsamle sig, til bestemte Tider, og paa aftalt beqvemt Sted, Directører med Forstandere, for med hinanden at overlægge om fælles Sager, samt at meddele hinanden de Bemærkninger og Erfaringer, som deres Forretninger og Tilsyn give Anledning til.

30.)

Under de daglige og løbende Forretninger henvende ethvert Districts eller ethvert Fags Forstandere sig til den Directør, som i dette District eller i dette Fag har specielt Tilsyn, naar noget forefalder, hvorom de have at anmelde, eller hvorom de tvivle, eller hvortil de troe sig at behøve nærmere Oplysning; og da Directørerne ved deres Deeltagelse i Directions- og Kommissionsforretningerne destobedre kan overse, det Hele, bliver deres Mening, i disse, som overalt i andre. Tilfælde, Forstanderne til Følge, indtil om vedkommende Kommissions- og Directionsbeslutninger behøves og gives. I øvrigt beraadslaae og medvirke Directører og Forstandere med hinanden fortroeligen og Venskabeligen til det fælles Øiemed, og uden at den ene anseer den anden sig underordnet.

III.) Om Fattigforsørgelsen i Almindelighed.

31.)

Da nødtørftig Underholdning ved Arbeide eller Almisse, Helbredelse i Sygdom, Underviisning i Ungdom, ere de almindelige og væsentligste Nødvendigheder, hvilke Fattigvæsenet har at drage Omsorg for, saa bliver det

Directionens Pligt, først og fornemmelig at stræbe for, at gjøre dem muelige og erholdelige, for enhver, som dertil trænger, og ikke formaaer, eller veed paa lovlig Maade, selv at forskaffe sig samme.

32.)

Som nødtørftig Underholdning for en Fattig anses det, som til Føde, Klæder Huuslye og Varme, er uundværligt, for at Vedligeholde Liv og Helsen

33.)

Naar, saalænge og forsaavidt den Fattige er i Stand til at erhverve det Nødtørftige ved lovligt Arbeide, hør han til saadant Arbeide, under Fattigvæsenets Forsorg, henvises eller anbringes, og Almisse kun gives, naar, saalænge og forsaavidt Kraft og Leilighed til at erhverve ved Arbeide ophøre.

34.)

Som antagelige til, i Sygdoms Tilfælde, for sig og sine, at gives frie Kuur og Pleie under Fattigvæsenets Forsorg, og for dets Regning, ansees ikke alene de, der, som indskrevne Fattige, nyde Almisse eller anden Understøtning af Fattigvæsenet, men ogsaa de, som, endskiønte de i sunde Dage, uden Tilskud fra Fattigvæsenet, kan ernære sig og Familie, dog ere i saa trængende Kaar at de, naar Sygdom paafalder, ikke kan bekoste saadan Sygepleie, som Fattigvæsenet tilstaar de indskrevne Fattige. Til den fødstbemeldte Klasse henhøre ogsaa de Tienestefolk, hvis Huusbønder ikke have Evne til at opfylde den huusfaderlige Pligt: at sørge for sine Tyendes helbredelse .

35.)

Ligeledes staaer den frie Skoleunderviisning under Fattigvæsenet aaben, ikke alene for de Børn, som selv, eller hvis Forældre, ere indskrevne ved Fattigvæsenet, men ogsaa for dem, hvis Forældre, skiøndt ikke indskrevne, dog mangle Evne til at bekoste deres Skolegang, og ei kan faae dem anbragte til frie Underviisning andensteds.

36.)

Til at afhjælpe foranførte Trang til Underholdning, Helbredelse og Underviisning, bør de Evner, Fattigvæsenet har eller faaer, især anvendes; men da det ogsaa er vigtigt og gavnligt, at forekomme saadan Trang, saa forbeholdes det Directionen og gjøres den til Pligt, naar og saavidt den ved offentlig eller privat Godgørenhed, ved Besparelse,

dertil kan sættes i. Stand, at antage sig saadanne Familier eller enkelte Personer, som ved Sygdoms eller Uhelds Tilfælde ere nedtrykte, og staae Fare for, at kunne blive Almissemlemmer, og at understøtte dem i Tide ved Forskud, Gieldsbetaling, Værktøies indløsning eller Anskaffelse, og deslige; hvorom til sin Tid det nærmere bekiendgjøres, naar og saavidt Midler dertil kan udfindes.

37.)

Med Udtagelsen, til at gaae ind under Fattigvæsenets Forsørgelse, forholdes saaledes:

1mo) Til Forstanderen i ethvert District have alle de Fattige i Districtet, som allerede have, eller herefter søge, Understøttelse af Fattigvæsenet, at henvende sig om den Understøtning, de behøver, og vedkommende Fattigforstandere gjøre sig, i den Orden, som foreskrives, deres Navn, Boepæl og Tilstand Bekiendt,

2do) Ere de allerede afhørte, og deres Tilstand undersøgt ved den foreløbige Efterspørgsel, som i sidst afvigte Sommer foregik, sammenholde Fattigforstanderne den nærmere Forklaring, de nu afgive, med den forhen afgivne, og foretage eller besørge en nye Undersøgning. 3tio) Ere de ikke forhen afhørte, skeer denne Afhøring, og den dermed forbundne Undersøgning, saasnart mueligt, efterat de have meldt sig.

4to) Ved Afhøringen og Undersøgningen søges især nøiagtig Underretning om:

a) Hvad den Fattige selv kan fortjene, eller ved Anførsel til Arbeide sættes i Stand til at fortjene.

b) Om den har nogen Understøtning, og da hvor megen, af det Offentlige, eller af Private.

c) Om noget, og da hvor. meget, behøves som Almisse.

d) Hvorvidt det, som behøves, er for eengang, for en Tid, eller for bestandig,

e) Hvorvidt den Afhørte er sund eller syg, har Kraft eller ikke Kraft til at arbeide, undersøges af Districtslægen; hvorvidt den har Duelighed til det Slags Arbeide, som Fattigvæsenet kan give, eller ved Underviisning kan erholde samme, undersøges i et dertil anviist Arbeidshuus.

f) Efter forbemeldte afhøring og Undersøgning, afgive de Forstandere, som have afhørt og undersøgt deres Forslag om Understøtning, belagt med Attest fra den vedkommende Læge og det vedkommende Arbeidshuus, til Disiricts-Directøren, som foredrager Sagen i Forsørgelseskommissionen, hvor da bestemmes om og hvor meget den Fattige, som Sagen angaar tilstaaes; hvilket dernæst bekiendtgjøres for vedkommede Districtsforstander, som derom underretter den Fattige.

g) Dersom Nøden er saa trængende, at den Fattige ikke, uden at savne det Nødtørftige, kan oppebie Forsørgelseskommissionens Beslutning, kan vedkommende Fattigforstander, efter Overlæg med Districtsdirectøren, i den Tid, medens Undersøgningen varer, understøtte den afhørte Fattige ved Arbeide, eller og med en Interimshjælp, hvis høiere Sum ved almindelig Regel af Forsørgelseskommissionen bestemmes,

h.) Fra den Dag af, da Understøtning i Forsørgelseskommissionen er bevilget, ansees den, samme er tilstaaes, som indskreven Fattig, og er underkastet de Love, Vilkaar og Forholdsregler, som for indskrevne Fattige ere gældende; om hvilke Love, Vilkaar og Forholdsregler, samt om Straffene i Overtrædelses Tilfælde, enhver Fattig ved dens Antagelse under det nye Fattigvæsens Forsorg gives en kort, dog fuldstændig, trykt Underretning.

i) Forsaavidt nogen derimod, uden at begiere Almisse, blot søger Arbeide ved Fattigvæsenet i lang eller kort Tid, kan og bør saadant Arbeide, under fornøden Opsigt, gives uden at Undersøgning eller Afhøring foretages om den sig anmeldendes Trang, og uden at den indskrives, som Fattig.

38).

Alle indskrevne Fattige forblive, saalænge de fra Fattigvæsenet nyde Understøttelse, under Opsyn af Directionen, hvis Medlemmer, i Forening med Districtsforstanderne, omhyggeligen tilsee, at enhver arbeider saa meget, som den har Kræfter og Duelighed til; ingen oppebærer Almisse, uden forsaavidt den ikke er i Stand til at fortiene ved Arbeide; at Almisen retteligen og efter dens Øiemed anvendes; at enhver, som nyder den, fører et ordentligt og sædeligt Liv, og vedligeholder Orden og Reenlighed i sin Boelig; at Sygepleien for de Syge, og Skoleundervisningen for de Unge, behørigen benyttes, og overalt: at de Fattige, som ved milde Gaver af Fattigvæsenet understøttes, vise sig saadan Goddædighed værdige; til hvilken Ende samtlige Indskrevne Fattige bør, under Straf efter Fattigvæsenets Politilove, holde sig Directionens og vedkommende Districtsdirectørers og Districtsforstanderes Raad, Advarsel og Anviisninger efterretlige, og ingen flytte af et District i et andet, uden i Forveien at have meldet det for den Forstander, fra hvis District han flytter, og til Flytningen at have erholdt hans Samtykke.

39.)

Som indskrevne Fattige ansees ikke de fra begge Militæretaterne med pension afskedigede Underofficerer og Gemene; thi, endskiønt disse, efter de nu trufne Forretninger, oppebære deres Pensioner igiennem Fattigvæsenets Kasse, nyde de dog samme, som en ved got Forhold eller tilstødt Uheld i Tienesten fortient Løn, for hvilken De ikke til videre Arbeide bør forpligtes. Men trænge de til videre Understøtning fra Fattigvæsenet og erholde den, da blive de for saavidt at ansee, som andre indskrevne Fattige, og samme Regler undergivne, som disse.

IV.) Om Forsørgelse ved Arbeide i Særdeleshed.

42.)

Det Arbeide, som af Fattigvæsenet, eller efter dets Anviisning, gives, bliver at anvende enten

1mo) i de almindelige Næringsveie, som allerede af sig selv, og uden Fattigvæsenets Medvirkning, ere i Gang, saasom: Mark- og Haugearbeide, Buskning og anden Huusgierning, Arbeide i og for Kattuntrykkerier og andre Fabrikker og desl; eller og

2do) i saadanne Næringer Haandteringer, som Fattigvæsenet søger, ogsaa hos sig at sætte i Gang, eller at udvide, saasom: Spind af Hør, Blaar, Hamp, Uld, Bomuld, Bind- eller Seilgarssnoning, Strikning, Syening, Hørhegling og Uldskrupning, grove uldne og linnede Varers Værkning, o. a. v.

41.)

Naar, saalænge, og for saavidt den Fattige selv kan og vil vælge og forskaffe sig i de almindelige lovlige Næringsveie saadant Arbeide, af hvad Slags det end er, hvorved den kan erhverve sit fulde Udkomme eller saa stor en Deel deraf, som i nogen Green af de Arbeider, Fattigvæsenet kan anvise, er muelig, lades dertil fuld Frihed, og Fattigvæsenet drager i saa Fald ingen Hænder ud fra de Næringer som derved ere hidtil drevne, og hvortil Hænderne ere vante. Det staaer altsaa enhver, som vil have Arbeide, frit for, at forene sig om Arbeidet med hvilken Fattig han vil, imod at den Fattige, naar han ved Fattigvæsenet er indskreven. melder for Forstanderen i Districtet, hvor han opholder sig, at, og paa hvilke Vilkaar, Foreningen er skeet. Og kan den, som forlanger Arbeide, anmelde for Forsørgelseskommissionen, hvor mange Arbeidere, samt af hvad Slags, og til hvilket Arbeide, han behøver, og hvilke Vilkaar han giver, da bemeldte

Kommission søger at henvide Arbeiderne til ham, for saavidt de haves af de fornødne Egenskaber, og for saavidt Vilkaarene ere antagelige. Saalænge den Fattige saaledes arbeider, gives ham intet Arbeide for Fattigvæsenet, som deri kunde være hinderligt, men vel Tilskud til Understøtning, saafremt Arbeidet selv ikke gjør Tilskud ufornødent, og Fattigvæsenet ikke selv kan give eller anvise Arbeide, hvorved mere fortienes.

42.)

Forsaavidt fuldvoxne og arbeidsføre Fattige ikke vide, selv at forskaffe sig Arbeide, der indbringer saa meget, som under Fattigvæsenets Underviisning kunde erhverves til at udgjøre fuldt Udkomme, søge Fattigvæsenets Bestyrere at sætte dem i saadant Arbeide, som indbringer meest til Fordeel for den Arbeidende, og som best passer sig med enhvers Leilighed, Kræfter og Duelighed; hvorhos tillige tages Hensyn til at tilveiebringe, under got Opsyn, det meest muelige og bestafsættelige Produkt.

43.)

Raae Materialier, til Forarbeidning eller Forædling ved de Arbeider, Fattigvæsenet giver, anskaffer det selv, og lader forarbeide for egen Regning; eller og det modtager dem efter Forening fra Fabrikantere eller andre, og leverer dem forarbeidede tilbage mod en bestemt Betaling; alt saaledes, som Fattigvæsenet finder det for den Arbeidende, for sig, og for det Almindelige best og fordeelagtigst.

44.)

Arbeidslønnen for det, som spindes, være sig af Hør, Hamp, Blaar, Uld eller Bomuld, samt for hvad ellers forarbejdes, betaler Fattigvæsenet til den Fattige efter den Forening, som træffes med Fabrikantere og andre, naar raae Materialier af dem leveres, og efter den Priis, Varerne kan bære, naar Forarbeidningen skeer for egen Regning.

45.)

Naar Fattigvæsenet maatte finde det nyttigt, enten for at hielpe den Svage, eller opmuntre den Stærkere, at betale mere, end efter 44 §, bliver saadant af dets Kasse at tillægge Almisse, eller Opmuntrings Tilskud, eller som præmie, ikke som Forhøielse i Arbeidsløn, og regnes altsaa ikke til Varernes Priis.

46.)

Ved spundet Garns, og andre paa nogen Maade forædlede Varers, Afsætning følges de Regler, som for

ethvert Slags kan være meest passende, og hvorved Fattigvæsenet kan have meest Fordeel. Finder det Fordeel ved, til Udsalg, eller til Brug hos sig selv, at give sit spundne Garn, eller andre Varer, videre Forædling ved Vævning og deslige, gjør det dertil de fornødne Anlæg; dog vogter det sig i den Henseende for, at begynde med alt for vidtløftige eller kostbare Anlæg. Hellere gaaer det frem, fra det Mindre til det Større, efterhaanden og forsigtigen; altid dog med Hensyn til, at intet mangler, for at sætte arbeidsføre Hænder i nyttigt Arbeide.

47.)

Alt Slags Fabriks- og Haandarbeide for Fattigvæsenets Regning, eller for andre efter Accord, foretages og udføres under dets Tilsyn og Bestyrelse, almindeligen i Fattigvæsenets offentlige Arbeidshuse, men ellers og hos de Fattige selv i deres Boliger, naar Materialier og Redskaber derhen kan betroes, og naar Arbeiderne ved huuslig Forfatning eller anden Omstændighed hindres fra at søge Arbeidshusene, i hvilket Fald det kan tillades dem, at arbeide hiemme, under de Villkaar, som Fattigvæsenets Bestyrelse fastsetter.

48.)

Til de Arbeidshuse, som ere indrettede, eller som herefter indrettes for frivillige Arbeidere, fordeles de Fattige, som søge Arbeidshusene, saaledes, som efter deres Boliger er dem beqvemmest, eller og, som Omstændighederne, især Arbeidet, de beskæftiges med, tillade eller udfordre det.

49.)

For de Fattige af Skielsalder, som enten intet for Fattigvæsenet anvendeligt Haandarbeide have lært, eller som kan lære noget fordeelagtigere, end det de vide, søger Fattigvæsenet at gjøre saadanne Indretninger, at dem i saadant Haandarbeide kan for en Tid gives frie Underviisning. Imedens de saaledes undervises, erholde de i Begyndelsen: fuld Underholdning frit, paa det at de kan anvende al deres Tid paa at lære, men siden aftager Understøtningen i Forhold, som de ved Arbeidet kan og bør fortiene.

50.)

Med Tvangsarbeide for Fattige, som kan arbeide og ikke vil, forholdes efter 127, 130 og 157 §.

V.) Om Forsørgelse ved Almisse, og om Almisse-Indretninger i Særdeleshed.

51.)

Alt hvad som gives til Fattige, uden at disse fortiene det ved Arbeide, er Almisse.

52.)

Forsørgelse ved Almisse skeer paa tvende Maader, nemlig:

- a.) Ved at indtage Almisselemmer i offentlige Fattighuse, og der forsyne dem med det Nødtørftige.
- b.) Ved at understøtte dem udenfor saadanne Stiftelser i private Boeliger.

53.)

Som offentlige Forsørgelseshuse for Almisselemmer, under Fattigvæsenets umiddelbare og særskilte Bestyrelse, ere for nærværende Tid indrettede

- a.) Almindelig Hospital,
 - b.) St. Hans Hospital,
 - c.) Vartou
- og d.) Abel-Cathrines Boder.

I disse Stiftelser, saavidt de ikke ere bestemte til Helbredelseshuse for Syge for en Tid, imod, eller uden. Betaling, indtages de usleste Almisselemmer, som ikke i Staden kan forsørgers, uden at være sig eller andre til Byrde, og da i

a.) St. Hans Hospital: Afsindige, Vanvittige, og med ulægelige eller kysende Sygdomme beladte.

b.) Almindelig Hospital, Vartou og Abel-Cathrines Boder: de ældste, svageste og mindst arbeidsføre Almisselemmer i saadant Antal, som ved Fundatserne er bestemt eller kan endvidere gøres mueligt; og da Pladserne i de 2de sidstbemeldte Stiftelser, især i Abel-Cathrines Boder, ere bedre end almindeligen, aflagte, saa bør ved sammes Besættelse for Fremtiden, tilligemed de Egenskaber, Her, Fundatserne foreskrive, endvidere sees hen til Personernes forhen førte retskafne Vandel, og de især komme i fortrinlig Betragtning, der have udmærket sig, som Huusfædre og Huusmødre, ved Orden og Stræbsomhed, eller, som Tienestefolk, ved lang og troe Tieneste paa et og flere

Steder. Naar nogen ledig Plads i disse tvende Stiftelser besættes, bekendtgøres offentligen, hvo der er indtaget i den ledige Plads, samt de personlige Egenskaber, som ere tagne i Betragtning. At de Pladser, som Private have at besætte, kun bortgives til de Personer, som efter Fundatserne kan ansees berettigede; dette paasees af Directionen.

54.)

Til de offentlige Forsørgelsesindretninger henhøre endvidere de, som fra Militæretaterne sættes i Forbindelse med de civile, saasom Landetatens saa kaldte Depot, og den dermed forbundne Adgang til Christianspleiehuus og Søeqvæsthuset., efter de Foreninger, som desangaaende med bemeldte Etater ere truffne.

55.)

Da Sogdenes Arbeidshuse ere tildeels blevne Pleiehuse for Almisselemmer, fordi Plads for dem, kan have manglet i forommeldte Hospitaler, men dette ikke er disse Indretningers egentligste Bestemmelse, og sammes Bygninger bedre kan og bør bruges til Arbeidshuse og Skoler; saa bør de faste sig deri opholdende Fattige, naar de behøve Pleie i offentlige Stiftelser, efterhaanden, saavidt ikke Fundatser skulle være derimod, gaae over til et eller andet af de i det Foregaaende nævnte Hospitaler, hvorimod de Hospitalslemmer, som have saa megen Førlighed, at de kan gaae omkring i Staden og fortiene, og af den Aarsag enten have frit Huus alene, eller tillige nogen, men ikke fuld. Almisse, bør efterhaanden afsondres fra Hospitalerne, og forsøges i Staden.

56.)

Da de Offentlige Forsørgelseshuse, for saavidt de ikke tillige ere Helbredelseshuse, blive, efter det, som i det Foregaaende er meldet. Opholdssteder alene for de Ældste, Svageste og mindst Arbeidsføre, som enten intet kan fortiene, eller kun lidet; saa følger deraf:

1mo.) At, fordi Almisse i Penge af affældige Hospitalslemmer enten ikke, eller kun sielden, retteligen og hensigtsmæssigen kan anvendes, bør drages Omsorg for, at i sammes Sted gives nødvendig Føde, Klæder, og deslige.

2do) At den Underholdning, som saaledes i Pengealmisses Sted indføres, bør være tilstrækkelig for enhver, saa at ingen, saaledes som hidtil ved det almindelige Hospital har haft Sted, nødsages kil at søge Midler til Underholdning udenfor Forsørgelseshusene.

3tio) At hvad, som efterden Forpligtelse, Lovens 2 - 19 - 8 har paalagt Hospitalslemmer, kan spares eller indvindes ved Arbeide i Fattighusene, bør komme Stiftelserne tilgode, efter Afdrag af saa meget, som Bestyrelsen finder tienligt at. uddele til Arbeiderne, for at opmuntre til Flid.

57.)

Alle virkelige Fattige, Gamle og Unge, som ikke indtages i de offentlige Stiftelser, forsørges i Staden paa den Maade, som Fattigvæsenets Direction finder tienligt for sig og for dem.

58.)

I at bestemme Forsørgelsesmaaden og Graden af Understøtningen, efter enhvers forskiellige Tilstand og Forfatning, tages især Hensyn til følgende Grundregler: 1mo) Al Almisse anslaaes i Pengebeløb, og bliver enten fuld, eller mindre end fuld, Almisse. Begge deles i 2de Klasser, nemlig:

- a) Sommeralmisse.
- b) Vinteralmisse.

Den første regnes fra 1 Maj til 1 Nov., den sidste fra 1 Nov. til 1 Maj. Den første sættes, formedelst de færre Nødvendigheder om Sommeren, end om Vinteren, lavere, end den sidste.

2do) Fuld Almisse kan kun gives dem, som aldeles intet kan fortiene, og kun forsørges i Staden, naar og fordi der mangler Plads i de offentlige Forsørgelsesstiftelser. Den indbefatter altsaa alt der, som er nødvendigt for en Fattig, der intet kan fortiende, til nødtørftig Huuslye, Varme, Klæder og Føde; og, naar det høieste, der i saa Fald, som fuld Almisse, kan og bør gives, er af Directionen bestemt, bliver dette Høieste lige for alle af lige Trang, og af lige Uførlighed til Arbeide,

3tio) Høiere, end det Directionen saaledes har ved almindelig Regel bestemt, kan og bør fuld Almisse ikke for nogen ansættes, men vel lavere efter Omstændighederne.

4to) De Omstændigheder som tages i Betragtning til Nedsættelse i fuld Almisse for dem, der intet kan fortiene, ere især følgende

- a) Om den, som forsørges, ikke er fuldvoxen da Almissen bestemmes i Forhold til de færre Nødvendigheder, som den yngre Alder udfordrer,
- b) Om to eller flere personer boe tilsammen, i hvilket Fald Almissen for enhver, med Hensyn til de Besparelser, som derved gøres muelige, bestemmes forholdsmæssigen lavere, end naar de boe hver for sig; og bliver det derfor

Directionens Pligt, at sørge for, at de Fattige kan, saameget mueligt, boe flere tilsammen,

c) Om de ere til Huse hos, eller have anden Hielp eller Understøtning fra, Slægt, Venner eller andre.

5to) Hvad som for Personer, der aldeles intet kan fortiene, endog med den Nedsættelse, som de foranførte tilfældige Omstændigheder give Anledning til, bestemmes, ansees dog for fuld Almisse.

6to) Mindre, end fuld Almisse, tillægges dem, der ere i Stand til, selv at kunne fortiene noget, men ikke alt det Fornødne; eller som have anden, men utilstrækkelig, Understøtning af Legater, Testamenter eller anden offentlig eller privat Godgjørenhed. Denne Bestemmelse til større eller mindre Dele af fuld Almisse retter sig efter Personernes Arbejdsduelighed og andre Omstændigheder, i hvilke enhver ved nøiagtig Undersøgning befindes. 7mo)

Saaledes, som Almissen til 1 Maj eller 1 Nov., eller for nye Tilkommende i Mellemtiden, bestemmes, vedbliver den uforandret indtil næste Termin, naar ikke indtreffende Omstændigheder give Anledning til Forandring; i hvilket Fald Almissen ufortøvet kan forhøies eller nedsættes.

8vo) Det beroer paa Directionen, om den, ved Accord med andre, eller for egen Regning, kan føie Anstalt til, at Klædeforter, Fødemidler, Ildebrand, og desl., kan for Fattige tilveiebringes imod billige Priis, end den de selv kan gjøre mueligt. I saa Fald afkortes en forholdsmæssig Andeel af det til Almisse antagne Pengebeløb, og vedkommende Fattige gives da Anviisningssedler til de Steder, hvor til saadan Udlevering Anstalt er føiet, imod at disse Sedler siden derfra med rede Penge, for Fattigvæsenets Regning, indløses, og imod at Fattigvæsenet forvisser sig om, at det Anviste kommer den Fattige selv og ingen anden tilgode.

9no) Den Del af Almæssens Pengebeløb, der tilstaaes som Huusleie, udbetales ingensinde til den Fattige, men opspares til Flyttetiderne; hvorimod den Fattige, som fuld Huusleie eller Hielp til Husleien er tilstaaet derom gives Beviis til Sikkerhed for Verten, som, mod sammes Aflevering, kan erholde Beløbet, det lyder paa, udbetalt ved Fattigvæsenets Hovedkasse.

10mo) For saavidt fattige Børn ikke, ved egne Forældre, Slægt eller Venner kan forsøges, eiheller i offentlig Stiftelse indtages, besørger Fattigvæsenet dem, ved den Understøtning, som for ethvert findes nødvendig, opfostrede de hos egne Forældre, eller hos gode Pleieforældre, Staden, eller udenfor samme.

VI) Om Skolevæsenet for fattige Børn

59.)

Alle Børn i Staden, som ikke have Forældre eller Formyndere, der kan, eller andre, der vil., betale for deres Skolegang, bør gives frie Underviisning, og Fattigvæsenets Direction bør drage Omsorg for, og medvirke til, at de nytte samme.

60.)

Den frie Underviisning gives i de Fattig- og Friskoler, som i dette Øiemed ere anlagte, og ved offentlig eller privat Godgjørelse understøttede. Til samtlige forbemeldte Skoler bør alle Stadens fattige Børn fordeles saaledes, som best og beqvemmeligst skee kan; og, findes disse Skoler alle tilsammentagne ikke rummelige nok for det hele Antal af fattige Børn, sørger Fattigvæsenets Direction for, at flere anlægges, eller at de nu værende udvides saasnart Evne og Leilighed dertil kan udfindes.

61.)

Skolegangens Øiemed bør være, at Børnene, ved deres Siels- og Legems-Kræfters rigtige Udvikling og Ansendelse, kan dannes til oplyste, gode og arbeidsomme Mennesker og Borgere; at de til den Ende tidligen hindres fra Lediggang og Laster, og vænnes til Sædelighed, Orden og Reenlighed; at de anføres til saadan Kundskab, som er nødvendig og gavnlig for Mennesket og Borgeren i Almindelighed; og: at de undervises og øves i saadant Arbeide, hvorved de i Fremtiden, enten, i Mangel af andet Næringsarbeide, kan fortiene deres Underholdning, eller nyttigen beskæftige sig i ledige Timer.

62.)

Underviisningen i Skolerne skal altsaa være deelt mellem Videnskab, Haandarbeide og nyttige Legemsøvelser.

63.)

Ved Videnskab forstaaes ikke her det, som henhører til blot Lærdom, eller blot speculativ Kundskab i egentlig Forstand, men det, som for den menige Almue er fornødent, fatteligt og brugbart; saasom: Læsning, Skrivning, Regning, Religion og Moral, almindelig Kundskab om Naturen og dens Indretninger og Virkninger, om borgerlige Indretninger og Pligter, om de vigtigste Sundhedsregler, om Fædrelandets og andre Landes Forfatning og Beliggenhed, o. d.; alt efter korte og simple Lærebøger, som dertil kan

vælges, og med Hensyn til den Forskiel, som bør gøres i Underviisning for Dreng og Piger; ogsaa sørges for, at Børnene anføres til rigtig og harmonisk Sang, især Coraler og gode Folkesange.

64.)

Haandarbeidet bør være af det Slags, som i det daglige Liv kan for Almuens Folk være almindeligt og gavnligt, og som for Børnene, efter Forskeillighed af Kiøn, Alder og Kræfter, findes passende, samt hvortil i Skolebygningerne kan være Leilighed og Rum; saasom: at pille Bomuld; at karte Uld og Bomuld; at plukke og spinde Uld, Bomuld, Hør, Hamp og Blaar; at tvinde, haspe, vinde, spole; at binde og strikke; at lappe paa Klæder; at stoppe Strømper; at knytte Fiskergarn; at væve Bændler og. uldne Baand; at gjøre Hægter, flette Kurve, o. a. m.; og for Pigerne tillige: at tildanne og sye Linned og Klæder, m. v. Ved Arbeidet afveklende Fordeling sees, blandt andet, ogsaa derpaa: at Legemskræfterne styrkes tillige, med at øves.

65.)

Legemsøvelserne bør være af det Slags, som kan bidrage til den Styrke, Smidighed og Behændighed, som i den arbejdende Klasse ere nødvendige og nyttige. Ved Badning om Sommeren, hvortil for enhver Skoles Drengbørn bestemmes visse Dage og Timer, maatte disse tillige, under got Opsyn, gives Anviisning til at svømme.

66.)

Ingen Understøttelse fra Fattigvæsenet gives til Underholdning for fattige Børn, uden under det udtrykkelige Vilkaar: at Børnene skal stadigen søge de Underviisnings- og Arbeidsskoler, hvortil de henvises; og findes Almissemønstre eller andre, som ved Fattigvæsenet ere indskrevne, forsømmelige i at tilholde deres Børn, at søge Skolerne, eller de selv afholde dem derfra, advares de først, og Naar Advarsler ei frugte, ansees de efter 157 §. Er det Børnenes egen Skyld, at de udeblive, ansees de med de Straffe, som Skolereglementerne nærmere for saadan Forseelse fastsætte.

67.)

Fra forbemeldte offentlige Skolegang kan og bør ikke gøres Undtagelse, med mindre, Skolekommissionen, i Overeensstemmelse med de Regler, Directionen derom fastsætter, finder gyldige Grunde til, saadant at tilstæde for en Tid; Men i alle Tilfælde, hvor Undtagelse saaledes tilstædes, bør omhyggeligen sørges for at de Børn, som i

den bestemte Tid ikke møde i Skolerne, dog ikke savne den Underviisning og Anførsel til Arbeide, som er Skolegangens Øiemed.

68.)

Naar og saasart det kan skee, adskilles Dreng- og Pigeskoler fra hverandre, og hvert Slags gives sin særskilte, til sit Øiemed passende, Indretning; imidlertid sørges saa meget mueligt for: at Dreng og Piger have Underviisnings- og Arbeidstimer, og Værelser, hver for sig, hvor saadan Adskillelse ikke allerede finder Sted.

69.)

Hvor store, eller for hvor stort et Antal af Børn, Skolerne kunne være indrettede, beroer paa den Plads, og de Bygninger, som til enhver haves eller kan faaes; større, end for 220 Børn, bør ingen Skoleindretning være; men, hvor Leilighed dertil haves, bør Skolerne indrettes til dette Antal, og Lærernes Antal, Børnenes Inddeling i Klasser, samt andre Indretninger derefter ordnes saaledes: at paa een Tid, i eet Værelse, ikke undervises flere, end saa stort et Antal, som behørigen kan oversees og hensigtsmæssigen sysselsætters. Skoleværelserne bør være lyse, rummelige og luftige.

70.)

Hvor tidlig om Morgen Børnene skal møde i Skolerne; hvorledes Tiden, medens de ere der, inddeles imellem afvexlende, gradeviis fremgaaende og efter deres Evner afpasset Underviisning i Kundskab, og Anførsel, eller Øvelse i Arbeide, m. v.; hvilke Læremethoder og Lærebøger skal indføres, for rigtigheden at udvikle deres Evner, og at veilede mere til Selvtænken, end til udenads Læsning; hvorledes Børnene fordeles i Klasser; dette bliver i Reglementer for Skolerne i Almindelighed, eller for hver især efter dens Locale, at fastsatte.

71.)

Naar og hvor skee kan, træffes i Skolebygningerne Indretning til at give Børnene god og sund Middagsspis. De Børn, som saaledes faae Middagsmad, forblive i Skolen fra Morgen til Aften, uden at gaae hiem om Middagen.

72.)

Endskiøndt Anviisning altid maae Være Hoved-Øiemedet for Børnenes Haandarbeide i Skolerne, bliver det dog mueligt at ogsaa noget derved erhverves. Hvorledes det, som ved Arbeidet erhverves, best kan anvendes til

Nytte for Børnene eller deres Forældre, bestemmer Directionen; ligesom den og lader paasee, at de Børn, som arbeide udenfor Skolerne, ikke af deres Fortieneste savne det, som til Underholdning og Klæder, m. v., er dem fornødent.

73.)

De af Børnene, som meest udmærke sig, gives endvidere, til visse Tider af Aaret, Præmier for udviist Flid i at lære, og Vindskibelighed i at arbeide, hvorhos tillige Sædelighed, Orden og Reenlighed tages i Betragtning.

74.)

Fra det 6te Aars Begyndelse skal Børnene, naar ikke Fattigvæsenets Bestyrere finde Aarsag til Undtagelse, være pligtige at søge Læse- og Arbeidsskolerne.

75.)

For yngre Børn under 5 Aar indrettes, naar saadant kan skee, enten i Skolebygningerne, eller andensteds, særskilte Værelser, hvor een eller flere skikkelige aldrende Fruentimmer kan have Omsorg for, og Tilsyn med, saadant Børn. Hovedøiemedet med denne Indretning er: at de yngre Børn kan afdrages fra Gadeløben, tidligen vænnes til Orden, samt at Forældre, som gaae paa Dagarbeide, eller have Huusgierning, som hindrer dem fra at passe smaa Børn, kunne have et Sted, hvor de kan hensætte dem, og være forvissede om, at de have got Tilsyn. Hvad forhen er sagt om Middagsspiisning for de ældre Børn, kan og, hvor saadanne Indretninger skee, blive anvendeligt for de yngre. Den bestemte og formelige Underviisning, som gives de ældre Børn, finder ikke Sted for disse, men alene saadan Anførsel til smaat Arbeide og nogen Kundskab, som for deres Alder fan være passende. Egentligen bliver Søgningen hertil for de yngre Børn mere en Tilladelse, end en Pligt; dog maae det staae Fattigvæsenets Direction frit for, at gjøre den til Vilkaar for Almisse eller Understøtning, naar den finder, at Børnes Tarv bedre kan fremmes, ved saaledes at søge Skolen, end ved at være hiemme.

76.)

Med Børnenes Konfirmation, som, efter foregaaende Overhøring og nærmere Veiledning af vedkommende Præster, skeer ved det 15de Aars Udgang, naar ikke desto bedre Kundskab eller andre Omstændigheder foranledige Undtagelse, ender sig deres Skolegang i forbemeldte

Fattigvæsenets Skoler. Fra den Tid gaae de ud i fast Lære eller Tieneste eller, for saavidt dertil ikke strax er Leilighed, i Fattigvæsenets Arbeidsanstalter for Voxne; men i begge Tilfælde forblive de dog, indtil deres 18de Aars Ende, under Fattigvæsenets Bestyreres Tilsyn

77.)

Paa det at de confirmerede Børn, end ikke efter Konfirmationen, skulle savne Leilighed til at vedligeholde eller at udvide deres Kundskaber, og paa det at de under nyttig Beskæftigelse kunne anvende den Tid, da de ellers ved lige Adspredelser kunne forledes til Usædelighed, sørger Fattigvæsenets Direction for: at efterhaanden, naar Lejlighed og Evne dertil kan erholdes, om Søn- og Helligdagene, efter Kirketjenesten, kunne i visse af dets Skoler, eller andre offentlige Bygninger, holdes Forelæsninger eller andre Slags Underviisning for dem over Religionens og Moralens samt de borgerlige Loves Grundregler, ligesom og over andre saadanne Ting, som for menige Mand i det daglige og borgerlige Liv kunne være nyttige og vejledende. Disse Forelæsninger eller Underviisninger holdes paa forskiellige Steder og Tider, for Mandfolk for sig, og for Fruentimmer for sig. Alle, som, forhen have søgt Fattig- og Friskoler, skal dertil have frie Adgang, og deres Forældre, Pleieforældre, Mestere, Huusfædre og Huusmødre tilstædes at være nærværende, for at kunne underrette sig om: at og hvorledes deres Børn, Myndliger, Læredrenge Tienestepiger o. s. v., undervises. Forelæsningerne holdes, og Underviisningen gives, af de bedste Skolelærere eller andre gode Mænd, som Fattigvæsenets Bestyrere dertil, mod eller uden Betaling, kan formaae.

78.)

Opforstringsstiftelsens Øiemed er: at opdrage duelige og kyndige Lærlinger for Fabrikker og andre borgerlige Haandteringer, og Stiftelsen har dertil sine særskilte Fonds. Disse Fonds, og samtlige hen forsikrede Indtægtskilder beholder den for sig, og afsondrede fra de øvrige som tilhøre Fattigvæsenet; men til dens Øiemed ordnes den meer hensigtsmæssigen, og indrettes saaledes, at en mere udvidet Underviisning gives der, end den som kan finde Sted i Fattig- og Friskoler i Almindelighed, og at ingen Børn af Stiftelsen antages, førend de ved visse Kundskaber dertil ere forberedte, alt efter følgende Hovedregler:

a.) De af samtlige Stadens Fattig- og Friskolers Drengbørn, som meest udmærke sig ved Kundskab og Haandarbeide, samt ved Reenlighed og Sædelighed, vælges fortrinligen til Stiftelsen, og gives dette Fortrin, som en Belønning; I øvrigt fastsættes nærmere, hvor gammel en Dreng bør være, og Hvad han i det mindste bør vide, for at kunne tilstædes Adgang til Stiftelsen,

b.) De Dreng, som private ere berettigede til at indsætte, skal, for at kunne antages til Stiftelsen, have samme Kundskab og Arbeidsfærdighed, som efter det Foranførte bestemmes for Drengene fra Fattig- og Friskolerne. Begieres de antagne forinden den, besørger Fattigvæsenet, at de, saalænge indtil de kan blive, antagne, udsættes hos gode Pleieforældre: Imidlertid forsørger de for Fattigvæsenets Regning, staae Under dets Opsigt, og gives frie Underviisning i Fattigvæsenets almindelige Skoler Det samme gielder i Tilfælde at andre Børn udenfor Khavn begieres antagne, og at Begieringen findes grundet og bevilges.

c) Drengene vedblive at lære i Stiftelsen det samme, som i de høiere Klasser i Fattig- og Friskolerne skulde have været lært, naar de der være forblevne, men med den Udvidelse og de Tillæg, som disse Drenges fortrinlige Egenskaber og den udmærkede Flid, som banede dem Veien til Stiftelsen, gjøre for dem anvendelige, og som kan danne dem til en udmærket Klasse af Lærlinge for Fabrikker, Haandværker, Søevæsenet eller andre Næringer og Forretninger. Dem gives altsaa Leilighed til at lære flere Ting, end de, der kunne læres i de almindelige Fattig- og Friskoler, saasom:

1mo) Af Kundskaber i især Mathematik, Mekanik, Navigation, Tegning.

2do) Af Haandarbeider: Vævning, Dreining, og andre practiske mekaniske Arbeider i Træe og Metaller, for hvilke Slags Arbeider passende Indretninger søges tilvejebragte i Stiftelsens Bygninger. Og bør, ved Drengenes Fordeling til disse Kundskaber og Haandarbeider, tages Hensyn, til enhvers Beqvemhed og Lyst til een Haandtering, frem for til en anden.

d.) Endskiøndt Hovedøiemedet for Drengenes Haandarbeide i Stiftelsen er, at de lærer, og ikke, at de erhverve, bør dog, saameget mueligt, ogsaa tages Hensyn til Ærhverv; men, da de underholdes af Stiftelsen, bør det Erhvervede komme Stiftelsens Kasse tilgode, som hidtil; alene, at nogen Deel deraf (saasom $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ Deel), til Opmuntring, kommer dem selv (enhver for sig) umiddelbar tilgode, til enten at oplægges for dem, eller til at anvendes med Overlæg til noget, for dem nyttigt. e.) Naar Drengene ere konfirmerede, gaae de ud fra Stiftelsen, for at give Plads

for andre, men forblive under Fattigvæsenets Bestyreres Tilsyn, saalænge og paa samme Maade, som hidtil. Directionen sørger for, at see dem Udsatte til gode Mestere i de Haandteringer, som de helst vælge, eller til Søes, eller i anden gavnlig og passende Vei; og slutter Paa deres Vegne Accord med Vedkommende om deres Læreaar, m. v.

f.) Den Tvangslov, som hidtil har hiemlet Stiftelsen de deri opforstrere Personers halve Formue, naar de ved Døden afgaae uden Livsarvinger, bortfalder, og det overlades til dem selv naar og saavidt de komme til Velstand og Formue, at betænke, efter Gotbefindende, denne Stiftelse eller de Fattig- eller Friskoler, hvor Grunden lagdes til deres Velfærd.

79.)

I nogen Ligning med Opfostringshusets Institut for Drengbørn søger Fattigvæsenets Direction med Tiden, naar mueligt, at indrette en særskilt pigeskole, hvor de Pigebørn, som ved Flid, Orden og Sædelighed udmærke sig i samtlige Fattig- og Friskoler, kan, for at blive desto dueligere Tienestepiger og Huusmødre, nyde en mere udvidet Underviisning, end i bemeldte Skole er muelig, saasom: i den finere Linned- og anden Syening, fiin Vask, o. d. Denne Indretning kan begynde med et mindre Antal, og efter Tid og Omstændigheder stige til et større.

80.)

Til Lærere, som undervise i det Kundskabelige, antages, med Hensyn til det hvori de have at undervise, duelige Studenters, eller Seminarister, eller andre, som dertil ere beqvemme, og, saavidt nye behøves, i det Antal, som for enhver Skole, efter dens Forfatning, findes nødvendigt. De blive enten faste Lærere, der gives aarlig Løn, eller Timelærere. For at spare Rum til Skoleværelser i Skolebygningerne, og for ikke at udvide disse Bygninger mere, end behøves, antages til Regel: at ingen Lærer, som Lærer, gives herefter Boepæl i Skolebygningerne, men alene, naar det findes gavnligt, tillige at overdrage ham saadant Opsyn over Skolen, at det er nødvendigt, at han, for Opsynets Skyld paa Stedet, boer i Skolebygningen; i hvilket Fald Ham deri indrømmes Bopæl i øvrigt bør Lærerne, som boe uden Skolebygningerne, indfinde sig der til de dem bestemte Tider., Det samme gielder om dem, der anwise til Haandarbeide hvortil altid maae vælges Personer, som selv ere færdige i de Haandarbeider, til hvilke de anwise, og lige Duelighed forudsat, altid de meest Trængende.

81.)

I det, som foretages til Skolernes og Skoleunderviisningens Forbedring, søger Directionen hvor ikke den fulde Forbedring kan skee strax, at gaae frem efterhaanden, dog saaledes, at over denne Green af Fattigforsørgelsen, som en af de allervigtigste, vaages med mueligste Omhue, og, at der ufortøvet sørges for: at naar nogen nye Skole indrettes, den strax gives den Form, som, efter de her fremsatte Grundsætninger og andre Regler for et vel indrettet Skolevæsen, ansees for den vigtigste.

82.)

Da samtlige Stadens Fattig- og Friskoler bør have eet Øiemed, bør de og, saaemeget mueligt, følge en plan, og alt det, som udgjør eller vedkommer der frie Skolevæsen for Fattige; Udgjøre et sammenstemmende Heele. For saavidt altsaa der være Fattig- eller Friskoler, som, formedelst Fundatser ikke komme ind under Fattigvæsenets særskilte og umiddelbare Bestyrelse, bør Fattigvæsenets Skolekommission, og de Directioner eller Kommissioner, som forestaae bemeldte Skoler, sætte sig i nøieste Forbindelse med hinanden, saaledes: at de med hinanden overlægge, naar Ting, tilfælles for dem alle, falde under Beraadslagning; at de meddele hinanden indbyrdes alle de Underretninger, som kunne udfordres til at fremme det fælles Øiemed, og at Medlemmerne af Fattigvæsenets Skolekommission og af de andre Skolebestyrelser saaledes, som imellem dem kan vedtages, jevnlig med hinanden besøge hinandens Skoler, for, hvor især, saameget meget nøiere at kiende Forbindelsen i det Hele, og at gjøre hinanden de Bemærkninger, som enhver maatte finde Anledning til. Især bør de alle med hinanden paasee, og, i Forening med Øvrigheden, sørge for, at ikke alene de Børn, hvilke, eller hvis Forældre, ved Fattigvæsenet ere indskrevne, men ogsaa andre den menige Almues Børn betimeligen og stadigen søge Læse- og Arbeidsskoler, og der saaledes anføres til Kundskab og Arbeide, at Vankundighed og Ørkesløshed, disse Kilder til Fattigdom, kunne betimeligen og ved forenede Bestræbelser forekommes.

VII.) Om Sygepleien i Særdeleshed.

83.)

Alle Syge, som Fattigvæsenet efter 34 §, har at drage Omsorg for, gives Kuur og Pleie hiemme i deres Bopæl, naar saadant kan skee, uden at deres Liv voves, eller, at de, som ere om dem, udsættes for farlig Smitte, eller for anden

betydelig Ulejlighed, eller at Kuren giøres langvarigere eller bekosteligere for Fattigvæsenet; Men paa vedkommende Sygehospital, naar de, efter det, som her er anført, ei bør helbredes hiemme og Hospitalsplads er ledig. For dem, der have smittende Sygdomme, indrettes afsondrede Værelser.

84.)

De Tilfælde, i hvilke den syge ei bør helbredes hiemme, men skal indlægges i Sygehospital, ere: Forraadnelsesfeber og Blodgang, for at hindre den farlige og lette Udbredelse; Andre hidsige Sygdomme, naar Rummet i den Syges Bolig er saa knapt, eller Boligen saa aaben eller fugtig, eller Familiens Omstændigheder saa usle, eller i andre Maader saaledes beskafne, at den Syge ei kan faae den høist fornødne Pleie der, eller og Sygdommen kan befrygtes at blive ondartet, eller og Lægen af andre Aarsager ingenlunde kan vente at faae den Syge helbredet hiemme, eller og Sygdommens Tilfælde kan befrygtes skadelige for andre af Familien; Fnat eller slem Skurv, naar flere kan befrygtes smittede deraf i Huset; Venerisk Sygdom, naar den bestaaer i mere, end blot locale Tilfælde, som ikke smitte ved den almindelige Samqvem; Afsindighed som de Omkringværende kan befrygte Skade eller betydelig Uleilighed af; Kræft i høi Grad og andre stinkende Saar; Benbrud og andre betydelige udvortes Beskadigelser som ei med Sikkerhed kan behandles hiemme, eller som fordre betydelige chirurgiske Operationer.

85.)

Dersom dog en Syg, i noget af de her opregnede Tilfælde, heller ønskede at blive helbredet hiemme, og Familien tillige ønsker det, og Lægen troer, det kan skee uden Fare for nogen af Familien, og uden at hindre helbredelsen, eller at foraarsage Fattigvæsenet større Bekostning, da maae det og skee, naar derom saa hastigen, som mueligt, indhentes Sygekommisionens Samtykke.

86.)

Ethvert af de Hoveddistricter, i hvilke Staden Inddeles, bliver tillige et Sygedistrict, hvori en Pleielæge ansættes, dog saaledes: at de nuværende Pleielæger, saalænge de vedblive dette Embede, paatage sig hver 2 Districter, hvorimod disse Pleielæger frietages for Tilsynet i de Dem hidtil underlagte Hospitaler.

87.)

Til Districts Pleielæge antages ingen, som ei med god Karacteer har den Examen, der berettiger til Praxis i landet; og bør, under lige Omstændigheder, den, som baade har medicinsk Examen ved Facultetet, og chirurgisk Examen ved det chirurgiske Academie, altid gives Fortrin for den, som savner en af disse. Enhver Districts Pleielæge skal boe i sit District, eller i Nærheden af samme. Han antages og instrueres af Directionen efter Sygekommisionens Forslag. Han fratræder, efterat have opsagt til Directionen, eller at være opsagt af Directionen 3 Maaneder i Forveien. I Tilfælde af en Læges Sygdom eller andet lovligt Forfald, besørger hans Forretninger af Lægen i nærmeste District, eller paa anden Maade, efter Sygekommisionens Bestemmelse. Skulde nogen Læge, som ikke afgiver sig med chirurgiske Forretninger, vorde antagen som Districtslæge, bør han om de af deslige Operationer, som forefalde i Districtet, forene sig, paa eget Ansvar og Bekostning, med en duelig Chirurg saaledes, at Fattigvæsenet i saa Fald ikke faaer nogen nye Udgift.

88.)

Under Kuur og Pleie forstaaes ogsaa Fødselshjælp for frugtsommelige Fattige, om hvilken Directionen søger at forene sig med nogle af Stadens eedsvorne Giordemødre paa billigste Maade. I Tilfælde, at ved nogen Barselkones Forløsning anden Fødselshjælp er fornøden, end den Giordemoderen kan give, paaligger det Districtslægen der at komme tilstede, eller at sende en anden duelig Fødselshjælper i sit Sted.

89.)

Som Sygehospitaler for de Fattige, der ikke kan eller bør helbredes i Districterne, staae under Fattigvæsenets Direction: det almindelige Hospital og St. Hans Hospital, for saavidt disse Stiftelser ere eller vorde indrettede til Sygehuse; ligesom og Indretninger til Syges Helbredelse, som fra Militæretaterne overdrages. I St. Hans Hospital indlægges de, som have Kræft og deslige stinkende Sygdomme, virkelige veneriske Sygdomme, samt Afsindige; I almindelig Hospital, og i de fra Militæretaterne overdragne Indretninger for Syge, alle Øvrige, som i Sygehospital skal indtages.

90.)

Indretninger for Syge i de Hospitaler, som tillige ere Forsørgelseshuse for Almisselemmer, bør, for saavidt det ikke allerede er skeet, saasnart mueligt, saaledes forelægges

i Stiftelsernes Bygninger, at de ere aldeles adskilte fra de Værelser, hvor Almisselemmer gives Underholdning, og at det nøie kan paasees, at ingen Uvedkommende kan komme ind til de Syge, og at disse ikke uden Tilladelse, kan komme til nogen af Hospitalslemmerne udenfor Sygestuerne, eiheller udenfor Stiftelsen, eller faae sig noget tilbragt uden Vedkommendes Villie.

91.)

Hospitalslæger, som herefter antages, skal have samme Egenskaber, som forhen for Districtslæger ere anførte, og antages, instrueres, opsige eller opsiges, ligesom de. Saavidt Underlæger og Assistentere behøves, antages de af Directionen paa de Vilkaar, som imellem den og dem vedtages.

92.)

Da Fripladserne ved Frideriks Hospital ved Fundats ere bestemte for saadanne Fattige og Nødlidende, som ikke have Hielp af nogen almindelig eller særdeles Stiftelse, og eiheller Formue til at lade sig helbrede for, eller ere i Stand til at fortjene deres Underholdning, imedens de blive helbredede; saa følger af disse Fundatsens Ord, sammenholdte med 34 §, at denne Klasse af Trængende bliver fælles for Frideriks Hospitals og Fattigvæsenets Sygepleie, saaledes: at Frideriks Hospital modtager saa mange af saadanne Trængende, som det har Fripladser for, og at Fattigvæsenet antager sig de øvrige til Kuur og Pleie, enten i vedkommende District, eller i et af dets egne Sygehuse.

93.)

For faste Hospitalslemmer kan de offentlige Forsørgelseshuse, i hvilke de til Bestandighed underholdes, ansees. som deres Hjem. Det beroer altsaa paa Directionen, at bestemme og at lade bedømme, i Overensstemmelse med de Grundsætninger, som 83, 84 og 85 § indeholde: om og hvorvidt saadanne Syge kan og bør gives Kuur og Pleie i Forsørgelsesstiftelsen selv, eller og: om, og naar, de bør indlægges paa et af de egentlige Fattigvæsenets Sygehuse; ligesom og Directionen, efter Omstændighederne, bestemmer, ved hvilke Læger slige Hospitalslemmer, for saavidt de forblive i Forsørgelseshusene, beqvemmeligst og med mindst Bekostning kan tilsees.

94.)

Naar nogen søger frie Kuur og Pleie i Sygdoms Tilfælde for sig eller nogen af sine ved Fattigvæsenet, anmeldes det

for Fattigforstanderen i det District, hvor den Syge opholder sig, hvilken Fattigforstander, saafremt den, der anmelder sig er indskreven Fattig, strax udstæder Sygeseddél, til vedkommende Districtslæge, som, saasnart muligt seer til den Syge, og foreskriver det fornødne til Helbredelsen.

95.)

Er den Anmeldte ikke indskreven Fattig, men angiver sig dog, som uformuende, til at udrede Omkostningerne, som Sygdommen vilde foraarsage, da kan Forstanderen, hvis det er hastende Tilfælde, indtil videre, meddele Sygeseddél til Lægen, hvorpaa er anmærket, at den Syge ikke er indskreven Fattig, og Lægen antager sig den Anmeldte paa samme Maade, som om de indskrevne Fattige er meldet; men Forstanderen gjør da strax Anmeldelse, derom til Districtsdirectøren, paa det at den fornødne Undersøgning kan skee om den Anmeldtes virkelige eller foregivne Trang. Viser det sig ved denne Undersøgning, at den Syge vel kan i sunde Dage slaae sig igiennem, men at Fortienesten ophører i Sygdommen, eller at Omkostningerne paa samme overgaae Vedkommendes Formue, give Districtsdirectøren og Forstanderen den Syge Attest til at indtages til frie Plads paa Frideriks Hospital; og indtil saadan Plads bliver ledig, eller, hvis den Syge ikke deri kan imodtages af de i 92 § anførte Aarsager, gives ham frie Kuur og Pleie ved Fattigvæsenet. Viser det sig derimod, at den Syge har tilstrækkeligt Udkomme og ei trænger til frie Kuur og Pleie, bør han erstatte det, som derpaa for ham er anvendt. Alt hvad saaledes af vedkommende Districtsdirectører og Forstandere i hastende Tilfælde ad interim foretages, foredrager Directøren i næste Forsørgelseskommissions Møde til Underretning og Approbation. Men befindes der ved Anmeldelsen, at hastig Hielp ikke behøves da foretages Undersøgningen, og da oppebies Forsørgelseskommissiosnens Beslutning, forinden Sygeseddél til Districtslægen, eller Attest til Frideriks Hospital, udstædes.

96.)

Vil nogen, som til at indtages paa Frideriks Hospital er berettiget, anmelde sig til bemeldte Hospital, hellere, end til Districtsforstanderen, har han deri frit Valg; og han antages da efter de Regler, som for dette Hospital ere foreskrevne, alene med den Forskiel, at vedkommende, Districtsdirectørs og Forstanders Attest i dette, som. i alle andre, Tilfælde, hvor der er Spørgsmaal om Fattigdom, udfordres, istedenfor Rodemesternes og Husværternes.

97.)

Naar frugtsommelige Fattige søge frie Fødselshjelp og anden Understøtning i forestaaende Barselseng, henvende de sig derom til Districtets Forstander, de indskrevne 4 Uger, og de ikke indskrevne 8 Uger, førend de vente Barnefødselen. For de Indskrevne udstæder Forstanderen Sygeseddel til Districtslægen og Giordemoderen; For de ikke Indskrevne udstædes ingen Sygeseddel, førend Undersøgning om den Anmeldtes Trang er foregaaet, og Forsørgelseskommissionens Beslutning er indhentet, Med mindre det af en eller anden Aarsag haster med Hielpen, i hvilket Fald forholdes i Overeensstemmelse med 95 §. Den, som anmelder sig, kan nævne, hvilken af Stadens Giordemødre hun formoder eller er vis paa, at ville komme hende, godvilligen til Hielp, og til hende udstædes da Sygeseddel; men nævner hun ingen, eller den Nævnte vægrer sig, henvises hun til en af de Giordemødre, som Fattigvæsenet har gjort Aftale med.

98.)

Fra den Tid af, nogen er antagen til Kuur og Pleie, og saalænge samme i Sygedistrictet tilstaaes, bør vedkommende Læge og, i Tilfælde af Barselseng, Giordemoderen besøge den Syge, naar, og saa ofte, fornødent er, og ved disse Besøg ikke alene Omhyggeligen foreskrive og anvende de Læge- og Hielpemidler, som Sygdommen Udfordrer, men endogsaa ideligen og nøiagtigen underrette Vedkommende om de rigtige Forholdsregler, i henseende til Medicinens Brug, samt Mad, Drikke, Reenlighed, frisk Luft, o. desl.

99.)

Saa bør og vedkommende Fattigforstander af og til, naar hans Leilighed tillader det, besøge de Syge, og især have Øie med, at Lægens Forskrifter efterkommes; samt i Almindelighed, og i Forening med Lægen, gjøre dem opmærksomme paa: Hvormeget Sundhed og Styrke beroer paa vel tillavet Føde, samt Orden og Reenlighed, Tarvelighed og Arbeidsomhed, og Hvormeget derimod Svaghed og Sygdom foranlediges af slet Føde, Uorden, Skidenhed, Dovenskab, samt stærk Brændeviins- og Kaffedrik,

100.)

Flytter en Syg fra et Sygedistrict hen i et andet, førend han er helbredet, hvorom betimelig Anmeldelse til vedkommende Forstander skal skee, gaaer han ind under Pleielægen i det District, hvor han faaer Bopæl, hvilken

Districtslæge da fra den første Læge bør gives Underretning om Sygdommen, og hvilke Lægemedler han har brugt; dog, dersom den Flyttende ønsker det, og den første Districtslæge dertil er villig, kan denne vedblive og fuldende Kuren.

101.)

Opvartning hos den Syge besørgeres af dennes Paarørende eller dem, som ere omkring ham; I Mangel deraf, eller af nogen dertil beqvem, sættes en Sygevarter, som helst vælges blandt Almissemlemmer,

102.)

Finder Districtslægen ved det første, eller ved noget af de følgende, Besøg: at den Syge, efter de foreskrevne Regler, ikke kan eller bør blive i sin Bopæl, og der helbredes, men at han bør indtages i et Hospital, da anmelder han strax: at, og hvorfor, saadant er fornødent, til Districtsforstanderen, som ufortrødent derfor drager Omsorg; Men da det kan hænde, at den Syge, af Mangel paa Plads, ikke strax kan blive afhentet saa bør Districtslægen vedblive imidlertid at besøge ham, som ellers. Naar den Syge afhentes, medgives ham fra Districtslægen til Hospitalslægen en kort Sygdoms-Historie, med Underretning om de hidtil brugte Lægemedler.

103.)

Naar en Syg skal indtages paa Sygehospital, anmelder Fattigforstanderen det skriftligt for Hospitalets Inspectør, som ved sin Paategning paa Anmeldelsessedlen tilkiendegiver, om den Syge kan indkomme samme Dag, eller naar.

104.)

Saasart Plads er ledig, sender Hospitalets Inspectør Bud efter den Syge. Kan han ikke gaae derhen, afhentes han paa sædvanlig Maade, naar Hospitalet er her i Staden, og befordres, naar han indtages i St. Hans Hospital. Anmeldes flere paa eengang eller paa een Dag, da afhentes eller befordres de først, som, i Følge Anmeldelsessedlerne og de Vedkommende foreskrevne Regler, ansees for at trænge høist, oa, under lige Trang, de, som anmeldes først. Bringes til et Hospital, uden foregaaende Anmeldelse, Nogen, der har faaet saa betydelig Skade paa Legem eller Lemmer, at der er Fare, eller stor Trang til Hielp, bør den strax og fortrinligen indtages, uagtet ingen Anmeldelsessedel fra en Fattigforstander er afgiven eller medfølger.

105.)

Fra den Tid af, en Syg er indtaget i Hospital, og medens han der holdes under Kuur og Pleie, forholdes med ham efter den Orden og de Forholdsregler, som for ethvert Hospital ved særskilt Reglement ere eller vorde foreskrevne

106.)

I ethvert Fattigvæsenets Sygehospital skal være indrettet en Arbejdsstue, hvori alle de paa Sygestuer liggende fattige Syge, hvis Sygdom tillader dem at arbejde, skal møde hele Dagen eller visse Timer, og efter Lægens Forskrift arbejde; Dem, som ei kan møde i Arbejdsstuen, men dog kan arbejde noget skal Arbejdet gives i Sygestuen.

107.)

Ingen Syg maae i sin Bopæl have længere i Kuur for indvendig eller udvendig Sygdom, end i to Maaneder; Er den Syge i saadan Tid ikke helbredet, bestemmer Sygekommisionen nærmere, om han bør indlægges i Hospital, eller ansees for ulægelig, eller om Kuren bør prøves længere. Som alt for langvarige eller ulægelige Sygdomme ansees Epilepske for Voxne, som har varet over et Aar, Lamhed af Slagflod, fuldkommen Svindsot og Tæring, vedvarende Brystkrampe, eller Stakaande (astma), gammel Modersyge, gammel Brystsyge eller Hoste, gammel Beenskade, Gigt, som har varet over 1 Aar, og ei kan hæves i to Maaneder.

108.)

Ingen, som er indlagt til frie Kuur paa noget af Fattigvæsenets Hospitaler, maae derfra udgaae, forinden han er frisk, eller befunden ulægelig. For at undersøge og bedømme dette, saavel som om nogen fra Hospitalsplejen Udgaende har Anke at føre over noget, som med ham er foregaaet bestemmes visse Dage til Udgang, da en eller flere af Sygekommisionens Medlemmer der indfinde sig, for at paasee og lade for sig alene forklare det fornødne.

109.)

De iblandt de Syge, som efter vedkommende Læges Anmeldelse, og Sygekommisionens Undersøgning og Æragtning, findes ulægelige, skal, om de ere fattige, antages til Forsørgelse af Fattigvæsenet, enten ved ugentlig Understøttelse i Staden, eller ved, efter Omstændighederne, at indlægges, som Hospitalslemmer, paa et af Hospitalerne. Dette gjelder og om dem, som ved Frideriks Hospital

erklæres for ulægelige, naar de, i Mangel af anden Understøttelse bør sørges for ved Fattigvæsenet.

110.)

Forsørgeres Nogen, som er erklæret ulægelig, i Staden, skal den vedkommende Districtslæge hver Maaned eengang hiemme i den Syges Huus, naar denne ikke kan gaae ud, eller i Lægens, om den Syge kan komme til ham, undersøge den Syges Tilstand. Trænger den Syge til oftere Tilsyn, kan samme uden videre Sygeseddel gives, og Lægen være bemyndiget til at anordne for den Syge de Lægemidler, han finder nødvendige?

111.)

Naar Tienestetyende eller andre, ved i lang Tid at have ligget paa nogen af Hospitalernes Sygestuer, eller under Fattigvæsenets Sygepleie i Staden, eller og paa Frideriks Hospital, ere komne ud af deres Tieneste, eller saaledes i Trang, at de ikke vide at ernære sig lovligen, skal de, naar de udgaae fra Hospitalet, henvises til, og antages af, Fattigvæsenet til Understøttelse, indtil de igjen kan komme i Vei til at ernære sig.

112.)

For saavidt Pladser paa Fattigvæsenets Sygehospitaler maatte vare ledige fra de Fattige, som have Adgang til Fattigvæsenets Omhue, kunne ogsaa andre indtages paa saadanne Pladse, imod den Betaling, som for ethvert Hospital vorder fastsat. De nyde i saa Fald alle Ting lige med de Ubetalende, og lægges blandt de andre, undtagen Haandværkssvende, som indtages efter en bestemt Akkord, og bør derfor, saameget mueligt, lægges i een eller flere Stuer samlede.

113.)

Medicamenter til de Syge, som Fattigvæsenet tager under Helbredelse i Staden eller i Sygehospitaler, foreskrives efter den befalede Pharmacopoea pauperum. Andre Lægemidler, end de deri indførte, maae ingen Fattigvæsenets Læge foreskrive, uden Sygekommisionens Minde eller Vidende, i den Orden, som nærmere bestemmes.

114.)

Med samtlige Stadens Apothekere afhandler Directionen om: at Medikamenterne for Fattigvæsenet leveres uden Ophold gode og forsvarlige, imod en billig Rabat i Prisen,

hvorefter det da kan staae enhver Syg frit for, at lade det Foreskrevne afhente, paa hvilket Apothek, som findes beleiligt.

115.)

Recepterne, som udstædes for Syge i Staden, skal stemples af vedkommende Districtsforstandere, før Medicamenterne derefter udleveres, naar Tiden det tillader, eller strax efter Udleveringen. Hvert halve Aar indgiver enhver Apotheker sin Regning, belagt med de stemplede Recepter, til Sygekommisionen, som, efterat have revideret samme, og bevidnet Rigtigheden, sender den tilbage, hvorefter dens Beløb udbetales af Fattigvæsenets Hovedkasse.

116.)

I Henseende til andre Fornødenheder, som til Sygepleien udfordres, saasom Sygekost, Viin, stærkt Øl, Mælk og desl., søger Sygekommisionen, i Overensstemmelse med hvad, som angaaende Medicamenter er meldet, at træffe saadanne Foranstaltninger, som findes tienligt.

117.)

De Syge, som indtages i Sygehospitalerne, eller som pleies i Districterne, skal holde sig de Forholdsregler efterrettelige, som dem af Lægerne, eller af andre, dem i den Tid foresatte, foreskrives. Viser nogen sig herimod gienstridig, udsætter han sig for at tabe den Omhue, som vises ham, ja vel og, saafremt han ved Fattigvæsenet er indskreven, for at straffes, naar han er helbredet, saaledes, som Forseelser mod Foresatte, m. v., efter 157 § ansees.

118.)

Saalænge Nogen, som nyder Almisse af Fattigvæsenet, gives fuld Sygepleie i Hospital eller i Staden, indeholdes derimod den Almisse eller Pension, han i sunde Dage erholder. I Henseende til Militære Pensionister forholdes, i saa Fald, efter de med disse Etater trufne Foreninger.

119.)

Paa det at de nødvendige Underretninger om Af- og Tilgang med videre om Sygevæsenet kan have, og til Forvisning om: at ingen Syg forsømmes, og, at den passende og mindst bekostelige Kuurmethode bruges; forfattes af vedkommende Læger efter foreskrevne Formularer, saadanne Lister og Extracter, som for Sygekommisionen kan være fornødne.

120.)

Forekommer nogen Fattigvæsenets, Hospitals- eller Districtslæge en Sygdom, om hvis Natur han tvivler, eller, som han finder saa haardnakket eller indviklet, at det bør være ham vigtigt, at høre Andres Mening; da henvender han sig i den Henseende til en af de Lægekyndige i Sygekommissionen.

VIII.) Om Fattiges Begravelse.

121.)

Naar nogen ved Fattigvæsenet indskreven Fattig dør, og ingen anden sørger for dens Begravelse, drager Fattigvæsenet Omsorg for samme, og Districtets Forstander, for hvem Dødsfaldet anmeldes, føier den i saadan Henseende fornødne Anstalt. Har den Afdøde, førend han ved Fattigvæsenet blev indskreven, indsat i Liigkasse, og Fattigvæsenet fortsætter hans Tilskudde, da oppebærer det Liigkassepengene, imod at besørge saadan Jordefærd, som derfra hidtil er foranstaltet for de Fattige, hvis Liigkassepenge det har oppebaaret.

122.)

Har den Afdøde ikke indsat i Liigkasse, begravnes han for Fattigvæsenets Regning, saavidt Begravelsen ikke ved hans Efterladenskab kan bekostes.

123.)

Ingen Bogholder eller Kasserer ved nogen Liigkasse eller Begravelseskasse i Staden maae udbetale Begravelsespenge for nogen Afdød, med mindre Attesten om Dødsfaldet er paategnet af Fattigvæsenets Bogholder: "at den Afdøde ingen Understøtning har nydt af Fattigvæsenet eller at det ikke befatter sig med Begravelsen." Skeer. Udbetaling uden saadant Beviis, og Fattigvæsenet derved taber, skal den Udbetalende erstatte Tabet.

124.)

Med de militære Pensionisters Begravelse forholdes, saavidt de ere Pensionister, og de ellers ingen Understøtning af Fattigvæsenet have haft, paa samme Maade de, som hidtil, efter Militæretaternes Indretninger, har haft. Sted.

IX.) Om Forseelser og Straffe.

125.)

Ingen, i hvo det er, Gammel eller Ung, Indfødt eller Fremmed, maae betle; men enhver, som ikke kan forsørge sig eller sine, skal anmelde sin Trang for Fattigvæsenet i den Orden, som 37 § foreskriver, og derfra forsøges med Arbeide eller Almisse.

126.)

For Betlere skal ansees alle de, som paa Gader eller andre offentlige Pladse, eller for Døre eller i Huse, ved Ord eller Gebærder, bede Om Almisse eller modtage samme; saa og alle de, som paa forbemeldte Steder synge eller spille, eller paa anden Maade lade sig see eller høre, for at tilvende sig saadan Gave, eller, som sammesteds fremvise Kræft, Brøk eller anden virkelig eller forstilt Legems-Bræk. .

127.)

Hvo, som betler, bør, fordi han unddrager sig fra frivilligt Arbeide, og søger Almisse paa ulovlig Maade, hendømmes til det Tvangs-Arbeidshuus, Fattigvæsenet indretter, 1ste Gang fra 1 til 3 Maaneder; 2den Gang fra 3 til 6 Maaneder; 3die Gang fra 6 Maaneder til 1 Aar. Betler han oftere, da i dobbelt saa lang Tid, som han sidst har været dømt.

128.)

Til at bestemme den længere eller kortere Tid imellem 1 og 3, 3 og 6 Maaneder, o. s. v., kommer især i Betragtning den Skyldiges Alder, Opdragelse, Anledningen til Betleriet, hans Sundhed og Herlighed, om han har betlet længe, har foreviist forstilt Skade, har brugt uanstændig Tale eller Adfærd mod den, af hvem han har betlet, om han har nødtørftig Underholdning eller ei, o.s.v.

129)

Dersom den, som gribes i Betlere, staaer i virkelig militær Tieneste ved Søe- eller Landetaten, og han i andre Tilfælde dømmes ved de militære Retter, ansees han med dm Straf, som ved de militære Love for saadan Forseelse er eller vorder fastsat. De i Tieneste staaende Militæres Koner og Børn samt militære Pensionister og andre afskedigede, med Kone og Børn, dømmes og straffes for Betlerie, som civile Fattige.

Fattigvæsenets Tvangs-Arbeidshuus skal være afsondret fra alle andre Tugt- eller Tvangshuse, og staae under Fattigvæsenets Direction alene, samt gives saadan Indretning, som passer til dets Øiemed, og som sætter det i Forbindelse med andre Fattigvæsenets Indretninger. Hvorledes Arbeiderne, medens de sig der opholde, fordeles og behandles, m. v., dette bliver et særskilt Reglement af Directionen i sin Tid at bestemme efter følgende Grundsætninger:

1mo.) I Tvangs-Arbeidshuse indrettes Arbeidsstuer, og eensomme Fængsler.

2do.) Enhver Arbeidsstue skal være indrettet rummelig og lys, for Mandfolk for sig, og Fruentimmer for sig, saaledes, at ikke for mange Personer ere samlede.

3tio.) Ethvert eensomt Fængsel skal være af den Størrelse, som med Straffens Hensigt er overensstemmende, indrettet over Jorden, tørt og reenligt. 4to.) Ingen, som for Betlerie alene dømmes til Tvangs-Arbeidshuset første Gang, sættes i eensomt Fængsel; men de, som dømmes for gientagen Betlerie, eller som, under Betleriet eller Opbringelsen, have ved Ord eller Gierning fornærmet Opbringerne, dømmes tillige til eensomt Fængsel 1/4 Deel af den Tid, som for deres Ophold i Tvangshuset bestemmes; dog at Politiekommissionen er bemyndiget til, naar den Indsluttede viser kiendelige Tegn til Fortrydelse og til Forsæt om Forbedring, da at afkorte den Deel af Tiden, som i eensomt Fængsel skulde henbringes.

5to.) Med eensomt Fængsel i en vis Tid, efter Politiekommissionens Kiendelse, straffes og Forseelser, som i Tvangshuset selv begaaes, og den Fængsels-Tid, som saaledes bestemmes, bliver da, et Tillæg til den, som for Vedkommendes Ophold i Tvangshuset ellers er fastsat.

6to.) I Arbeidstuerne taaes ingen Lediggang, heller ingen Støi eller Latter, eller nogen Samtale, anden end den, som ved Arbeidet nødvendigen udfordres. I de eensomme Fængsler maae ingen, uden Directionens Tilladelse, see eller tale med den Indsluttede, den undtagen, som tilbringer Maden eller renses Fængselet, og da kun, naar det er høist fornødent.

7mo.) Sund og tarvelig Spise og reent got Vand gives til alle, som i Tvangshuset ere indsatte; men dem tilstædes ikke Brændeviin, Kaffe eller deslige hidsende eller undværlige Ting, undtagen i Tilfælde, at Lægen maatte anordne det, som Medicin.

8vo.) Ved fordelingen til Arbeide iagttages: at enhver ansættes til det af de i Tvangshuset muelige Slags, som, uden at svække Sundhed og Kræfter, kan indbringe meest,

og, at enhver arbeider saa meget, han kan. Betaling for det, som forarbeides af enhver, anslaaes ham tilgode efter almindelig gangbar Arbeidspriis, hvorimod han, saavidt han er arbejdsfør, bør gøtgjøre Tvangshuset det, han der koster at underholde. Fortiener han mere, oplægges det for ham, indtil han gaaer ud; men kan han ikke fortjene saa meget, formedelst Mangel af Kræfter eller Beqvemhed, tilskydes det øvrige, som Almisse. 9no.) Syge, som trænge til vedvarende Kuur, henbringes til et af Sygehospitalet, hvorfra de igien, naar de ere helbredede, bringes tilbage til Tvangshuset, for der at forblive, indtil den for dem bestemte Tid, uden Afkortning af den, som henbringes paa Hospitalet, er udløben.

10mo.) For Børn under 15 Aar indrettes behørig Underviisnings Anstalter i Tvangshuset, og Directionen bestemmer nærmede de Straffe, som der for dem maatte ansees passende.

11mo.) Naar nogen udlades, henvises han til Forstanderen i det District hvor han agter at opholde sig; hvilken Forstander drager Omsorg for, at han sættes i nyttig Virksomhed til at erhverve, saavidt han har Kræfter og Duelighed, eller og, at ham under Fattigvæsenet gives videre Underviisning i at arbeide, eller og, at han nyder Almisse.

12mo.) I alt det Foranførte, og i øvrigt, sees ved denne Indretning, med hvilken Politiekommisjonen har særdeles Opsyn, hen til: at den bliver en sand Forbedrings-Indretning, hvor de, som indsættes, kan i den Tid, de der henbringe, anføres til Orden, Sædelighed og Arbejdsomhed, og hvorfra de kan gaae ud med Forsæt og Lyst til, derefter hellere at ernære sig lovligen og sikkert, end at tage Tilflugt til det vanærende og usikre Betlerie eller anden forbuden Haandtering.

131.)

Saalænge, indtil denne Indretning kan komme i Stand, hensættes de, for hvilke den er bestemt, i Khavns Forbedringshuus, med hvis Directør Fattigvæsenets Direction forener sig om de Foranstaltninger, som sammesteds, saameget mueligt, kan træffes i Overeensstemmelse med foranførte Grundsætninger.

132.)

Enhver Gaard- eller Huuseier, eller Leier, bør, naar hos ham er til Huse nogen Betler, eller ham ubekjendt Person, eller anden, hvis Næringsvei han ikke veed, derom ufortøvet gjøre Anmeldelse for Districtets Forstander. Forsømmer han det, bøder han fra 4 til 20 Rdlr.

Herbergerere og Kroholdere, som ikke give Districtsforstanderen den ovenmeldte Efterretning, bøde derimod fra 10 til 20 Rdlr.

133.)

Huusværter og andre Beboere, som, tvertimod 147 §, enten nægte at udlevere den Betler, der, for at undgaae Paagribelse, har søgt Tilflugt i et Huus, eller og ikke Vil lukke Op for Politiebetienterne eller Fattigfogderne, naar de

i dette Tilfælde eftersøge ham, bør bøde, for hver Gang de sig saaledes forsee, 10 Rdlr

134.)

Al Opløb, Overlast og fornærmelse i Ord eller Gierning, samt anden modvillig Hinder imod dem, som opbringe Betlere, forbydes . Hvo, som deri gjør sig skyldig, eller ikke gaaer sin Vej, naar Opbringerne advare dem derom, dømmes, efter Omstændighederne, enten paa Vand og Brød, fra 4 til 8 Dage, eller og i Stadens Forbedringshuus, eller, naar det er en indskreven Fattig, i Fattigvæsenets Tvangshuus, fra 1 til 6 Maaneder.

135.)

Hvo, som er de for Betlerie eller andre Forseelser imod Fattigvæsenets Anordning, af Politieretten for Fattigvæsenet, eller af dets Bestyrere, hæftede Personer behielpelig i at komme ud af Arresten, bøder derfor fra 4 til 20 Rdlr.

136.)

Forældre eller Pleieforældre, som enten have befalet deres Børn at betle, eller dertil have givet dem Medhold, eller ikke have hindret dem derfra, naar de vidste, at de betlede, straffes, som om de selv havde betlet, efter 127 §. Børnene straffes i de 2 første Tilfælde ikke, men det staaer Directionen frit for, at tage dem fra Forældrene, og sørge for dem.

137.)

Det forbydes alle og enhver, offentligen i Aviserne, eller paa anden Maade, uden Fattigvæsenets Directions Minde, at collectere enten for sig selv eller andre, de være indenbyes eller udenbyes Fattige i Almindelighed eller Enkelte i Særdeleshed. Til den Ende bør Ingen, som forestaaer Ugeblade eller Aviser, i dem, uden Tilladelse fra Directionen, indrykke nogen Avertissement, hvori nogen anraaber om Godgiørenhed og Understøttelse for sig selv

eller andre. Saa maae ei heller nogen, hvad enten han er Embedsmand eller ikke, udstæde Attest om Fattigdom, ved Hielp af hvilken den, til hvem Attesten er givet, kunde indsamle Almisse, enten for sig selv eller andre. Den, som forseer sig i nogen af disse Henseender, dømmes i Mulct fra 2 til 20 Rdlr. Det, som Maatte være indsamlet eller subscriberet, er forfaldet til Fattigvæsenets Kasse.

138.)

Befindes nogen Udlænding, at have collecteret for sig eller andre, under hvad Navn det end maatte være, bør han, uagtet hans Pas og Dokumenter ere rigtige, have forbrudt til Fattigvæsenet hans medhavende Gods og de Penge, han har indsamlet, samt efter Politimesterens Foranstaltning, paa egen Bekostning, føres ud af Landet; men befindes hans pas og Dokumenter falske, bør han ikke alene have forbrudt til Fattigvæsenet sit medhavende Gods og de Penge, han har samlet, men ogsaa arbeide i Raspehuset i 2 Maaneder, og dernæst, saaledes som meldt, føres ud af Landet.

139.)

Befindes Forældre, som, for sig eller noget Barn, have eller have haft Understøttelse fra Fattigvæsenet, forsømmelige i at holde deres Børn til Skolegang, eller de opdrage dem slet, eller de lade dem blive hiemme hos sig i Ørkesløshed, istedenfor at sætte dem ud til Haandværker eller andet nyttigt Arbeide, naar de dertil have Alder og Førlighed, og Advarsel derom ei har frugt, bør Børnene tages fra dem, og de desuden ansees med saadan Straf, som Directionen efter 157 § bestemmer.

140.)

Befindes confirmerede Børn, som af Fattigvæsenet have faaet Understøttelse, Vanartige, eller de ikke vil antage Tieneste, eller beskæftige sig med noget gavnligt Arbeide, eller og de løbe af deres Tieneste eller Lære, er Directionen berettiget til at straffe dem tvende Gange paa den i 157 § bestemte Maade; men skulde denne Revselse ikke virke deres Forbedring, og de oftere forseer sig, tiltales de paa lovlig Maade ved Stadens almindelige Politieret.

141.)

Dersom nogen, uden foregaaende Tilladelse fra Directionen, understaaer sig at tage de af Fattigvæsenet udsatte Børn fra de Pleieforældre, til hvis Omsorg de ere betroede, straffes den Skyldige, dersom den er indskreven

Fattig, efter 127 §; hvis ikke, da med at hensættes i Stadens Forbedringshuus i saadan Tid, som bemeldte § bestemmer.

142.)

Enhver Gaard- eller Huuseier (og, naar denne ei selv boer i Huset, da den Leier, som boer nederst mod Fortoget) bør, under Straf af Bøder fra 1 til 10 Rdlr, efter Sagens Beskaffenhed, være pligtig til, naar det maatte hænde, at et Menneske, som er overfaldet af Sygdom, findes paa hans Fortog, eller udenfor hans Huus, indtil Midten af Gaden, strax at indtage ham og enten melde Tildragelsen for den Fattigforstander, som Huset hører under, paa det at den Syge uopholdeligen kan besørges afhentet, eller og selv besørge den Syge henbragt til nærmeste Barbeerstue, eller til det almindelige Hospital. I sidste Tilfælde bør han tillige, under samme Straf, melde Forstanderen den af ham giorte Foranstaltning. Vil han ikke, af Menneskekierlighed, selv udrede de Omkostninger, som han har haft paa denne Transport, gotgiøres de ham af Fattigvæsenet, for saavidt de vare nødvendige og billige. Skulde saadanne Personer findes paa Gaden om Natten, bør Vægterne strax henbringe dem til nærmeste Barbeerstue, hvor der skal drages Omsorg for dem, indtil de, efter Anmeldelse af Amtschirurgen til Districtsforstanderen, kan besørges afhentede. Vægter nærmeste Amtschirurgus sig ved at imodtage den Syge, eller at komme Nogen i saadant Tilfælde til Hielp, naar han kaldes dertil, bør han derfor bøde fra 10 til 20 Rdlr. Samme Straf bør Hyrekudske eller Vognmænd være undergivne, hvis de nægte at befordre den Syge til vedkommende Sted; Derimod gotgiøres dem Betaling af Fattigvæsenet efter Taxten, hvis de samme forlange.

143.)

Drister Nogen sig til, naar en Directør, Fattigforstander, eller en ved Fattigvæsenet ansat Betient indfinder sig i et Huus, for at efterforske Betlere eller undersøge de Personers Forfatning, Opførsel eller Flid, der enten have eller attraae Understøtning fra Fattigvæsenet, at giøre dem nogen Hinder eller Overlast, enten med Ord, saasom: Trudsel, Skienden eller Skielden, eller med Gierning, saasom: Modstand, Døres Tillukkelse, eller nogen anden Fortred, bør han straffes med Bøder fra 10 til 20 Rdlr, eller og, efter Omstændighederne, med corporlig Straf i Fattigvæsenets Tvangshuus, saafremt han er indskreven Fattig, men ellers i Stadens Forbedringshuus; og paa det ingen skal undskylde sig med Uvidenhed, skal bemeldte Personer, naar Nødvendigheden kræver det, fremvise et Kort, hvorpaa Fattigvæsenets Segl i Lak er aftrykket.

144.)

Vægrer nogen Skipper eller Færgemand sig ved, for billig Betaling at bortføre nogen udenbyes Fattig fra Khavn, naar Directionen derom lader ham anmode, bør han erlægge det Dobbelte af hvad den Fattiges Transport til Skibets Losseplads vilde koste. Skulde nogen Skipper eller Færgemand vidende til Khavn have indført nogen fremmed Betler, bør han bøde fra 20 til 100 Rdlr. Saa bør og den Skipper eller Færgemand, som bringer nogen til Staden, der ei har rigtigt Pas eller Afsked, bøde fra 10 til 50 Rdlr.

145.)

Den, som befindes at have købt, imodtaget til Pant, eller paa anden Maade tilforhandlet sig af de Fattige, Seng, Sengeklæder, noget Klædningsstykke, Arbeidsredskaber, Anviisningssedler eller andet, som er givet eller laant dem af Fattigvæsenet, bør, foruden at levere det tilbage bøde fra 1 til 10 Rdlr. De Klædningsstykker og andre Sager, som gives eller laanes til Fattige, skal desaarsag mærkes paa saadan Maade, som Fattigvæsenets Direction vedtager og nærmere offentlig bekendtgjør.

X.) Om Politie- og Rettergangsmaade i Fattigvæsenets Sager.

146.)

Det bør, som hidindtil, være det almindelige Polities Pligt, ved dets Betiente, og om Aftenen ved Vægterne, at opbringe de Betlere, som forekomme dem paa Gader og offentlige Steder. Men af Directionen for Fattigvæsenet antages tillige saa mange Fattigfogder, som fornødent gjøres til dagligen at gaae omkring, for at holde Staden, hvorunder, som forhen er meldet, ogsaa forstaaes dens Forstæder, ryddelig for Betlere. Endvidere bør det og, som hidtil, være Skildvagternes Pligt, at holde Betlere fra Voldene, hvor dog ogsaa Fattigfogderne skal have Ret til, at søge og paagribe dem, naar de der findes.

147.)

Søger en Betler, for at undgaae Paagribelse, Tilflugt i Gaarde eller Huse, forlange Politiebetienterne, eller Fattigfogderne, paa en beskeden og høflig Maade af Verten eller andre Husets Beboere, hos hvem de formode ham, at han maae vorde dem udleveret. Nægtes det, forføie de sig bort, uden at bruge Magt, men indgive til Politimesteren deres Rapport om det Forgangne Under Sagens Forfølgning ved Politieretten ansees Rapporten, naar den beediges, for

fuldt Beviis imod Vedkommende, for saavidt de, som have afgivet den, ere enige i, at Forseelse er begaaet.

148.)

Anholder nogen selv en Betler i eller udenfor sit Huus, og da forlanger ham afhentet af Politiebetiente eller af Fattigfogder, skal de strax hertil være følgagtige. Om den saaledes Anholdte har betlet, bedømmes i Overeensstemmelse med 126 §.

149.)

De Fattigfogder, som Directionen antager, skal bære et Tegn, der kan vise, at de ere berettigede til at opbringe Betlere; hvilket Tegn de hver Gang, naar de paagribe en Betler, eller forlange ham udleveret, bør forevise Betlerne og enhver, som maatte tvivle om deres Ret til at opbringe, eller vilde hindre dem i at efterkomme deres Pligt.

150.)

Betlere, saavel som de, der i Ord eller Gierning fornærme Politiebetienterne eller Fattigfogderne, naar de opbringe Betlere, bør henbringes til det Sted, hvor politieretten for Fattigvæsenet holdes, og der hæftes. Dog, dersom Opbringerne finde det nødvendigt, maae de og kunne afleveres til Politie-Arresten, eller i nærmeste Sø- eller Landetatens Vagt, hvor Opbringerne opgive deres Navne, og hvor da de Opbragte holdes hæftede, indtil Omstændighederne tillade, at de kunder føres derhen, hvor Politieretten for Fattigvæsenet holdes.

151.)

Dersom Nogen, i hvo det er, sætter sig imod Politiebetienterne eller Fattigfogderne, naar de opbringe Betlere, og da søger at tilføie dem Overlast, have disse Ret til at forsvare sig, og faaer Nogen derved Skade, staae Opbringerne ikke derfor til Ansvar. Til at værge dem mod saadan Overlast, bør og Vægtene komme dem til Hielp.

152.)

For Fattigvæsenet skal være en egen Politieret, som træder i den hidtil værende Examinationskommissions Sted, og bestaaer af den Assessor i Hof- og Stadsretten, som er Medlem af Fattigvæsenets Direction, samt 2de andre Mænd, som dertil, een igiennem hvert af de 2de militære Collegier, udnævnes, og som ikke maae være Medlemmer af Directionen for Fattigvæsenet eller Fattigforstandere, eller Betiente under Fattigvæsenet. Assessoren bør, som Justittarius i Retten, beramme Rets Holdelse, saa ofte det er

nødvendigt, og imidlertid i fornødent Fald beslutte og ophæve Arrest for dem, som tiltales. Han bør og bestandig vare nærværende i Retten, naar den holdes, for at styre Forhørene og først at give sit Votum til Dommen, som affattes efter fleste Stemmer, og efter hans, saafremt alle 3 ere forskiellige. I Forfalds Tilfælde maae en anden Assessor af Hof- og Stadsretten møde for ham.

153.)

Politieretten for Fattigvæsenet undersøger og paadømmer:

a.) Alle de. Sager, som angaae Betlerie;

b.) Alle dem, som i Følge 134, 141 og 143 § forfølges imod indskrevne Fattige, eller som fra Directionen for Fattigvæsenet, i Overeensstemmelse med 157 §, dertil henvises. Endvidere bør den,

c.) i Tilfælde af, at Directionen maatte finde Anledning til at lade undersøge eller og tillige paadømme en og anden ved Fattigvæsenet ansat Betients Forhold i sit Embede, undersøge og, saafremt Directionen forlanger det, tillige paadømme disse Sager, for saavidt de angaae Underbetiente, men alene optage Forhør, naar det er Overbetjente, som formeentlig have tilsidesat Embeds-Pligter. Endeligen bør den og

d.) optage de præliminære Forhører over opbragte Militære, som staae i Tieneste ved Sø- eller Landetaten, naar nogen saadan gribes i Betlerie, samt over de Personer, som, i Tilfælde af Betleres Opbringelse, maatte saaledes, som 134 § ommelder, have fornærmet Opbringerne; men med Udskrifter af disse Forhører afgives de i Tieneste staaende Millitære til vedkommende Etat, for at dømmes ved sammes millitære Ret, og de af Civiletaten, som have fornærmet Opbringerne, til Stadens Politiemester, for at dømmes ved den almindelige Politieret. Har den, som for Betlerie er opbragt, selv fornærmet Opbringerne, og han dømmes ved Fattigvæsenets Politieret for at have betlet, dømmes han sammesteds tillige, for Fornærmelsen imod Opbringerne, til Tvangshuset fra 1 til 6 Maaneder. Frifindes han derimod for Betlerie, henhører Sagen om Fornærmelsen ikke under Paakiendelse ved denne Ret, med mindre den Sigtede er indskreven Fattig.

154.)

Alle Forseelser imod Fattigvæsenet, der ikke i 153 § ere nævnte, som henhørende under Paatale ved Politieretten for Fattigvæsenet, og ikke efter 157 § afgjøres af Directionen, undersøges og paadømmes ved den almindelige Politieret.

Alle Pengebøder, som i det foregaaende ere benævnte, erlægges til Fattigvæsenets almindelige Kasse, og inddrives af Underfogden.

155.)

Benægter den, som tiltales, enten for Betlerie, eller for at have fornærmet Opbringerne, hvad enten disse ere Politiebetiente Fattigfogder eller Vagt, at have gjort sig skyldig i den paaklagede Forseelse, og intet andet Beviis kan tilveiebringes, maae tvende Opbringeres Rapport eller Vidnesbyrd, naar samme er overensstemmende og af dem beediget, gielde, som fuldt Beviis. Det skal ikke svække et Vidnes Troværdighed, at det selv opbragte Betleren, eller at det var Vidnet, han betlede af. Processens Maade ved Fattigvæsenets Politieret bør i øvrigt være den samme, som er eller maatte vorde befalet ved den almindelige Stads Politieret; Saa bør og Assessoren af Hof- og Stadsretten holde sig den 25 og 26 § i Fr. 3 Jun. 1796, om Rettens vedbørlige og hurtige Pleie, efterrettelig.

156.)

Dersom Nogen, som er dømt ved Politieretten for Fattigvæsenet, declarerer Appel, skal Udskrift af Forhør og Dom uopholdeligen tilstilles Hof- og Stadsretten, som strax, og uden nogen videre Procedure, paa det nøieste skal igiennemgaae Acten. Befindes da Sagen fuldkommen oplyst og den afsagte Dom lovlig, tegnes under Justitiarli Haand paa Acten: Den afsagte Dom stadfæstes"; Men dersom den forandres, anføres Grundene derfor korteligen i Dommen, som enten paategnes Acten fra Politieretten for Fattigvæsenet, eller vedhæftes samme. Naar derimod under Sagen skulde mangle nogen videre Oplysning, bør Hof- og Stadsretten enten hjemvise den til lovligen Behandling, eller og selv tilveiebringe samme. I sidste Tilfælde kan den og nærmere afhøre den Tiltalte og andre, som kunde give nogen Forklaring. Disse Sager bør være afgjorte ved Hof- og Stadsretten inden 3 Dage, naar ikke særdeles og overordentlige Omstændigheder gjøre det umueligt, hvilke dog da skal anføres paa Acten. Det skal i iøvrigt have sit Forblivende ved den i Hof- og Stadsretten afsagte Dom, fra hvilke det ikke maae være nogen tilladt at appellere.

157.)

For Forseelser, som ikke i det Foregaaende ere nævnte, men dog stride mod den Orden og Sædelighed, som de Fattige, der nyde offentlig Understøttelse, bør iagttage, saasom: Uhørsomhed og Trodsighed imod Foresatte, Drukkenskab, Uforligelighed, Modvillighed til Arbeide,

slet Opførsel af Forældre mod Børn, og af Børn mod Forældre, raae Materialiers skiødesløse Behandling under Forarbejdningen, betroede Varers eller Arbeidsredskabers Forvandskning, og anden offentlig eller huuslig Uorden eller Udyd, bemyndiges Directionen til, istedenfor Afdrag i Understøtning, hvilket lettelig torde lede til Betlerie, at lade, ved Districtsdirectørerne og Forstanderne, ikke alene give alvorlige Formaninger, men ogsaa at bestemme og iværksatte Straffe, som bestaae i offentlige Irettesættelser, Afbigter eller Hensættelse i Tvangs-Arbeidshuset indtil i 4 Uger. Saadan Straf kan Directionen 2de Gange for Forseelse af forbemeldte Slags lade anvende; men gjør den saaledes Afstraffede sig 3die Gang eller oftere deri skyldig dømmes han af Politieretten for Fattigvæsenet til Straf, som for igientagen Betlerie; hvoraf følger, at under den ved Politierettens Dom fastsatte Straf altid i disse Tilfælde er indbefattet eensomt Fængsel for en vis Tid. Det samme gielder ogsaa, naar Directionen 2den Gang og for igientagen Forseelse hensætter nogen i Tvangshuset. Tre af Directionens Medlemmer, eller 2 Directører og een Forstander, eller een Directør og 2 Forstandere, kan altid lovligen bestemme og lade exeqvere de Straffe, til hvilke Directionen saaledes, som meldt, er bemyndiget. Straffene ere kun anvendelige paa dem, som ved Fattigvæsenet faae Understøttelse, og have fyldt deres 15de Aar. For Børn under 15 Aar anvendes de Revselsler, som i Skolerne indføres, undtagen i Tilfælde af ofte igientagen og særdeles Halsstarrighed, for hvilken ogsaa Børn under 15 Aar bør hensættes i Tvangs-Arbeidshuset. Paa det at ingen Fattig skal undskylde sig med Uvidenhed, meddeles Enhver, som ved Fattigvæsenet har Understøttelse, en trykt Efterretning om de Forseelser, der kunde paadrage ham Straf, samt om Straffene, som paadrages.

158.)

Udenbyes Betlere, indenlandske eller Udlændinge, underrettes, naar de efter 127 § for Betlerie første Gang ere straffede, om den større Straf, de, ved oftere at betle, paadrage sig, og sendes derefter, saasnart mueligt, af Staden; de Indenlandske til det indenlandske Sted, hvor de senest have opholdt sig i 3 Aar, eller, hvis de ikke nogensteds have opholdt sig i saa lang Tid, til deres Fødested; de Fremmede til det Sted udenfor Kongens Riger og Lande som Politiekommissionen finder beqvemmet; alt, med mindre de kunne gotgiøre, at de paa anden Maade, end ved at betle, kunne fortiene deres Ophold, i hvilket Fald de tillades her at forblive.

159.)

Da det kunde indtræffe, at Nogen som var kommet hertil i lovligt Ærende, og med Udsigt til at erhverve sit Ophold, her kom i trykkende Omstændigheder; saa bør enhver saadan udenbyes Fattig, lige med de indenbyes Fattige, i saa Fald antages under Fattigvæsenets Forsorg. Befindes han da at kunne fortiene sit fulde Udkomme, gives ham Adgang til saadan Fortieneste; men er han ikke dertil i Stand, forsendes han saaledes som i 158 § er meldt, ud af Staden.

160.)

Har en Udlænding betlet her i Staden, og han paa Grund heraf skulde straffes og føres ud af Landet, men under Forhøret, som i den Henseende optages, vorder oplyst en eller anden Omstændighed, som kunde tale for ham til Formildelse, bør Politieretten for Fattigvæsenet derom indberette til det danske Cancellie, som forestiller Sagen for Kongen.

161.)

Udenbyes Fattige afsendes til Vands, naar Leilighed dertil gives. og denne Forsendelses Maade er den mindst bekostelige; i andet Fald overantvordes de til den Sognefoged, som er Staden nærmest paa den Vei, der fører til den Fattiges Hiemmested, for ved ham at besørges landveis til næste Sognefoged, og saaledes videre. Omkostningerne, som medgaae ved Bortsendelsen til Vands eller til nærmeste Sognefoged, udredes forskudsviis af Fattigvæsenets Kasse, men de erstattes samme af Stadens Politiekasse hvilket ogsaa gielder om de Omkostninger, som medgaae til Underholdning for fremmede Betlere, og for dem, der sigtes for at have fornærmet Opbringere, saalænge de tiltales, og i den Anledning ere hæftede,

162.)

Dersom en udenbyes, men indenlandsk, Betler vidende fordølger Sandheden om det Sted, hvor han sidst opholdt sig i 3 Aar, eller om sit Fødested, og han ved saadan urigtig Forklaring giver Anledning til, at han henføres til et Sted, hvor han ei høres hiemme da skal Politimesteren der paa Stedet dømme ham til nærmeste Tugthus eller Forbedringshuus, hvor saadant findes, fra 1 til 3 Aar, efter Omstændighederne. Saadan Dom kan Betleren appellere til den Ret, hvorhen, efter de paa ethvert Sted i Kongens Riger og Lande gieldende Anordninger, de Domme kan appelleres, der dømme til Tugt- eller Forbedringshuus for saadan Tid, som Dommeren har bestemt. Om den Straf, der

saaledes kan følge paa usandfærdig Forklaring, advares Betleren i Forveien, naar han ved Fattigvæsenets Politieret forhøres.

XI.) Om Fattigvæsenets Indtægter og Indtægtskilder.

163.)

De Indtægter og Indtægtskilder som Fattigvæsenet til dets betydelige Udgifter har at anvende og benytte, ere enten:

1mo.) Egne Eiendomme, eller

2do.) Offentlige Afgifter, eller

3no.) Frivillige Gaver, eller

4to.) Idømte Bøder. Hvortil endnu kan henregnes Fattiges Efterladenskaber, for saavidt samme tilfalde Fattigvæsenet.

164.)

Som egne Eiendomme for Fattigvæsenet under dets Directions umiddelbare og særskilte Bestyrelse ansees alle de Kapitaler, Renter, Grunde, Grundafgifter, Bygninger, Inventarier, Beholdninger, o.d., hvilke Magistraten, som Directører for Fattigvæsenet, og Sognekommisionerne, efter de om samme hidtil værende Anordninger, have haft under Forvaltning og Ansvar. Samtlige disse Fattigvæsenets Eiendomme modtager Directionen fra de hidtil værende Bestyrere, efter derover forfattet Fortegnelse, føier dertil de Legater og andre Fonds, som til Fattigvæsenet under dens Bestyrelse allerede ere eller herefter maatte vorde skiænkede, og forvalter samme med de Rettigheder, det Ansvar og de Forpligtelser, som Bestyrerne af deslige offentlige Midler paaligge. Dette gjelder følgelig ogsaa om de Eiendomme, eller aarlige Tilskudde, som fra begge Militæretater, efter de derom trufne Afhandlinger, nu overgaae til disse Etaters med det civile forenede Fattigvæsen.

165.)

Iblandt de pligter, som paaligge Directionen, i Henseende til nuværende eller Tilkommende Stiftelser, Legater, o.d., er ogsaa den: "at Directionen omhyggeligen vaager for, at de alle, og hver for sig, vedligeholdes og anvendes efter Stifternes og Givernes Villie, og i Overensstemmelse med de Grundregler, som for Fattigvæsenet ere eller vorde foreskrevne". Hvad som er givet eller gives til Fattige, uden af Giveren bestemt Anvendelse, benyttes for Fattigvæsenet i Almindelighed, saaledes som Directionen bestemmer. Hvad som gives, eller er givet til bestemt Anvendelse for nogen vis Indretning,

eller for visse Personer under Fattigvæsnet, anvendes til det, som fastsat er. Enhver Stiftelse eller Indretning under Fattigvæsnet, som har eller faaer egne Kapitaler eller andre Eiendele, beholder dem for sig. Er noget givet eller gives til Arbeidshuse, Skoler, o.d., for visse Sogne, skal saadant fortrinligen komme disse Sognes Fattige tilgode, endskiønt Arbeidshusene, Skolerne, o. desl., til desto Mere Beqvemmelighed, omdeles til Districter.

166.)

Som offentlige Afgifter til Fattigvæsnet vedblive:

- a.) Det bemeldte Fattigvæsen ved hidtil værende Anordninger forsikrede Paalæg efter Grundtaxten.
 - b.) De paabudne Afdrag af
 - a.) civile Betientes Lønninger og Pensioner,
 - b.) Havnepenge ved Stadens Toldbod,
 - c.) Kortstemplingspengene.
 - d.) Kjøbesummers Beløb.
 - e.) Klasselotteriet og
 - f.) fremmede Kunstneres Fortieneste.
- Hvortil endnu komme de St. Hans Hospital fra visse Kirker tillagte, saakaldte, Posthuuspenge.

167.)

Afgiften til de fattige efter Grundtaxten betales i Overensstemmelse med Pl. 13 Aug. 1764, som vedbliver uforandret, og deles imellem Fattigvæsnet's Hovedkasse, Stiftelsen for nyefødte Børn og Børnehuset, saaledes som nu er, eller herefter vorder, bestemt.

168.)

Afdraget af civile Betientes Lønninger og pensioner, 1 Procent aarlig, indeholdes og afleveres, som hidtil.

169.)

De Fattiges Andeel af Havnepengene, som er 1/4 Deel af sammes Beløb, afleveres fra Toldboden

170.)

Det paabudne Afdrag af Kortstemplingspengene er 1 Sk. for hvert Spil Kort, som sælges her i Staden. Slempelpapirsforvalteren aflægger derfor Rigtighed til Fattigvæsnet.

171.)

Af alle faste Eiendomme, som høre under Khavns Jurisdiction, samt af Skibe, som i Kjøb og Salg overdrages, skal hvad enten det skeer ved offentlige Auctioner, eller

under Haanden, men af Løsøre og Varer, kun naar de sælges ved Auction, betales til de Fattige 3/4 Procent, hvorfra ingen Undtagelse, hverken for octroierede Kompagnier, offentlige Stiftelser eller andre, skal finde Sted. For faste Eiendommens Købesum betaler Kiøberen det Halve, og Sælgeren det Halve, af Afgiften, men af Løsøre udreder Sælgeren den alene. Førend et Skiøde tinglyses, skal med Attest fra vedkommende Fattigvæsenets Kasserer gotgiøres, at Afgiften er betalt, og for Afgiften af de ved Auction solgte Varer og Løsøre skal enhver Incassator aflægge Rede og Rigtighed til Auctionsdirectørerne, som aflevere Beløbet til Fattigvæsenets Hovedkasse mod behørig Qvittering.

172.)

Afgiften af Klasselotteriet, som for nærværende Tid er deelt imellem Fattigvæsenet i Almindelighed, samt Opfostringshuset og Børnehuset, saaledes: at Fattigvæsenet deraf faaer 18000 Rdlr, Opfostringshuset 6000 Rdlr, og Børnehuset 1000 Rdlr, udbetales, som forhen, til Fattigvæsenets Hovedkasse, hvorfra igien udtælles det, som de andre Stiftelser deraf kan tilkomme

173.)

Naar Nogen faaer Tilladelse til, offentligent at lade sig see eller høre, som Kunstner, eller at fremvise Sielendheder, Kunststykker, o. desl., af hvad Navn der maatte være, skal til de Fattiges Beste betales 10 Procent af de Indtægter, han derved indcasserer, eller i Tilfælde, at det skeer i Klubber eller private Huse, og om Fortienesten ikke kan erholdes Vished, en vis Sum, som Fattigvæsenets Direktion bestemmer. Ingen maae altsaa begynde med at lade sig saaledes see eller høre, førend han har meldt sig ved Direktionen.

174.)

Som frivillige Gaver ansees alt det, som enhver, til Beste for de Fattige, godvilligen og goddædigen giver; og da de forbemeldte Fattigvæsenets Indtægter ere aldeles utilstrækkelige til at forsørge det store Antal Fattige, Hovedstaden indeholder, saa tvivles ikke om, at Stadens Indvaanere, enhver efter sin Evne, bidrage til afhielpe al sand Nød, og derved at afværge al virkelig Aarsag Betlerie.

175.)

Til at modtage de milde Gaver, som af Stadens Indvaanere med Gavmildhed med Grund kan forventes, aabnes, i de hidtil værende Sognekollecters Sted, en

almindelig Subscription districtviis. Til samme Øiemed vedblive Indsamlingerne ved Tavler, Blokke og Bækkener, ligesom og ved Fattigbøsser, naar og hvor dertil er Leilighed.

176.)

Saasnart den nye Direktion har overtaget Bestyrelsen, og siden aarligen til de Tider, som findes de bequemmeste, indbydes til Subscription for de Fattige; og for at gjøre denne Subscription desto bequemmere for enhver, omdeles til alle i Staden Bosatte Familier, uden Forskiel af Stand og Religion, trykte Substriptionsblade, indrettede saaledes at enhver for sig, ikke alene Huusfædre og Huusmødre men ogsaa Børn og Tienstefolk, samt andre i Familien, hos dem Logerende, kan deri tegne, hvormeget og til hvilke Tider, de vil give til de Fattige, og forventes det, at alle Huusfædre og Huusmødre, baade ved Ord og Exempel, ville opmuntre deres Børn og Huusfolk til saadan Goddædighed. Disse Substriptionsblade samles dernæst ved Fattigvæsenets Direction, og efter dem indkræves til sin Tid det, enhver har tegnet sig for. Imod denne Subscription ophøre alle andre særskilte Kollectbøger for Stadens Fattige, ligesom og den Indvaarnerne af det jødiske Religions Samfund hidtil aarligen paalignede Contingent.

177.)

De ved Tavler i Kirkerne hidtil indsamlede Gaver for de Fattige forbeholdes dem fremdeles, dog at, naar og for saavidt Menighederne saaledes, som allerede ved nogle er skeer, heller paa anden Maade, end ved Tavlers Ombæren under Kirketienesten, ville see at tilveiebringe de Indtægter, som forhen, ved Tavler indsamledes, maae Fattigvæsenets Direction være bemyndiget til at afhandle med vedkommende Kirkeforstandere om den Erstatning, som for Fattigvæsenet kan være fyldestgiørende.

178.)

Foruden denne Indsamling af Tavlepenge, maae aarligen paa de 3 Høitidsdage, første Juledag, Paaskedag og Pintsedag, samt paa Nyeaarsdag, almindelig Bededag og Allehelgensdag, eller hvilke Dage, Directionen. vælger i Stedet for disse, ved alle Kirker udsættes Bækkener for det almindelige Fattigvæsen; hvorimod de hidtil udsatte Bækkener for christne Fangers indløsning, for Opfostringshuset, og for andre enkelte Stiftelser under det almindelige Fattigvæsen, ophøre. Hvad Erstatning Opfostringshuset, eller andre særskilte Stiftelser under bemeldte almindelige Fattigvæsen, kan og bør gives,

enhører til de indvortes Indretninger ved Fattigvæsenet, og bliver under sammes Bestemmelse ar afgjøre. Dersom nogen af de Dage, som her ere nævnte, skulde ved Lov være bestemte til Bækkeners udsættelse for andre Indretninger, forener Fattigvæsenets Direction sig med Vedkommende om en anden Dag i dens Sted.

179.)

Endvidere gives ogsaa Directionen Frihed til at vedligeholde, til Fordeel for Fattigvæsenet, de ved Kirkerne og paa andre offentlige Steder nedsatte faste Fattigblokke, ligesom og til at omflytte dem, eller at anbringe nye, paa saadanne offentlige Steder, som af mange søges, og hvor de formodes at kunne staae med Nytte for Øiemedet; dog, at, naar gamle Blokke omflyttes eller nye anbringes, det fornødne om Pladsen aftales med Vedkommende, som have over Grundene at sige.

180.)

Kiøbmænd og Mæglere har det hidtil været paalagt, ved Kiøbslutninger, samt ved Foreninger om Fragter eller andre Ting, at betænke de Fattige med nogen Gave, og til den Ende, for saavidt deslige Kiøbslutninger skee i deres Huse, at have der, hver sin Fattigbøsse, hvori Gaverne efterhaanden, under Fattigvæsenets Laas, kunne samles. Ligeledes har det været foreskrevet, at Fattigbøsser skulde holdes paa visse offentlige Steder, saasom ved Hof- og Stadsretten, Politieretten, Raadstuen, Toldboden, ved høitidelige Leiligheder, saasom Bryllupper. Sammenkomster, eller søgende Giester i Verts- og Herbergeerhuse, i Viinkieldere, Thee- og Kaffehuse hos Kroholdere, Øltappere og dem, der skinke Brændeviin. Disse Forpligtelser forblive fremdeles. Endvidere bliver det Pligt for enhver bosat Familie, naar den heller, end at tegne sig for noget vist til bestemte Tider, vil give til ubestemte Tider efter sin Leilighed da at have en saadan Bøsse i sit Huus, for deri efterhaanden at indlægge. Men, hvorvidt nogen ellers, være sig Klubber og deslige Selskaber, eller private Familier ville, foruden at abonnere, anskaffe selv, eller lade sig fra Fattigvæsenet give, en Fattigbøsse, for deri ved Leiligheder at lade nedlægge, de Fattige til Beste, hvad for got findes; dette beroer paa de frivillige Foreninger som imellem Directionen og Vedkommende kunde træffes. Til enhver af deslige Fattigbøsser har Fattigvæsenet sin Nøgle, og Directionen besørger, at Beløbet for enhver afhentes til de Tider, som nærmere bestemmes, og at det antegnes og føres til Indtægt saaledes, at det kan vorde vitterligt, hvad enhver

Bøsse for ethvert Sted indbringer. For at Brudekassen ikke glemmes ved Vielser i eller udenfor Staden, drager den Præst, som forretter Vielsen, Omsorg.

181.)

Den Frihed, Sognekommisionerne have haft, til at lade opføre Koncerter, for derved at tilveiebringe en Indtægt for Fattigvæsenet, beholder Directionen, og det overdrages til den, at besørge samme i Kirkerne, eller paa andre offentlige Steder, naar, saa ofte, og saaledes, som den finder det meest værdigt og til Øiemedet nyttigt.

182.)

Til Indtægt for Stadens Fattigvæsen tilstædes ogsaa, at et Skuespil aarligen maae gives. Om Tiden forener Fattigvæsenets Direction sig med Directionen for Skuespillene.

183.)

Naar nogen ellers vil goddædigen give noget til Stadens Fattige i Almindelighed, eller til nogle, eller til enkelte af samme i Særdeleshed, være sig i Penge eller Varer, og han i den Henseende vil henvende sig til Fattigvæsenets Bestyrelse, staaer det ham frit for, at betroe sin Gave til Directionen, eller til hvilken af Fattigvæsenets Directører eller Forstandere, eller Stiftelsernes Betiente, som han finder for got; og den, som modtager samme, er pligtig, ufortøvet at anmelde det til Indførelse i offentlige Tidender. Har Giveren tilkiendegivet, hvorledes han ønsker det uddelt, skal hans Ønske vorde opfyldt, saafremt det ikke strider imod de Grundregler, som Fattigvæsenet ere foreskrevne; i hvilket Fald det overlades til ham, at bestemme sin Gave paa anden Maade. Har han derimod ikke fastsat noget om Uddelingen, tages Gaven til Indtægt for Fattigvæsenet i Almindelighed, og anvendes efter, Directionens beste Skiønnende. Som Afgang fra Fattigvæsenets Grundregler skal det i saa Fald dog ikke ansees, om nogen vil have saadan Gave uddeelt over den Understøtning, Fattigvæsenet giver, og uden Afkortning i det, en eller anden Fattig derfra erholder. Heller ikke skal det være nogen formeent, selv eller ved andre udenfor Fattigvæsenet, at give Understøtning, eller Tillæg til Understøtning, til hvilken eller hvilke Fattige, han selv vælger, kun at intet gives til Betlende. Overdrager nogen til en anden, som er udenfor Fattigvæsenet, at uddele sin Gave, og han ikke opgiver den eller de Fattige, der skulle tage Deel deri, bør den til hvem Uddelingen er anbetroet, henvende sig til Fattigvæsenets Forsørgelses-Kommission,

og med den overlægge, samt eenigen med den beslutte, hvem Gaven kan og bør tilkomme, hvorefter det staaer til ham, om han selv vil uddele den.

184.)

Alle Bøder, som ved Lov, Laugsartikler eller Vedtægter ere bestemte for Fattige i Almindelighed, tilfalde og afgives til Fattigvæsenets Hovedkasse, og anvendes blandt de øvrige Indtægter efter Directionens Bestemmelse.

185.)

Enhver, som ved Fattigvæsenet har nydt Almisse eller anden ordentlig eller overordentlig Understøtning, skal være pligtig, saafremt hans Vilkaar dertil forbedres, eller saavidt hans Efterladenskab tilstrækker, at erstatte Fattigvæsenet det, han derfra har oppebaaret. Naar en saadan Fattig dør, og hans Efterladenskab udbringes til mere, end Erstatningens Beløb, deles det Overskydende imellem den Afdødes Arvinger, naar ere Ægtefælle, Børn eller Livsarvinger, Fader og Moder, Sødskende, for saavidt de eller deres Børn i deres Sted arve tilligemed Moder. Men findes ingen dem saa nær beslægtede, arver Fattigvæsenet det, som er over Erstatningen, og fritages i dette Tilfælde for alle paa Skiftet anvendte Omkostninger, samt for den ved Fr. 12 Sept. 1792 paabudne Collateralafgift. Alle Skifter efter Fattige forrettes af den almindelige Skifteret.

186.)

Skulde i Øvrigt nogen Indtægt eller Indtægtskilde være Fattigvæsenet forsikkret, da skal samme, ligesom enhver anden hidtil haft Rettighed, om den end ikke her er nævnet, vedblive uforkrænket.

XII.) Om Forbindelsen imellem det egentlige Fattigvæsen og andre Goddædigheds Stiftelser.

187.)

I det foregaaende er nævnet om 2 Slags milde Stiftelser, nemlig Frideriks Hospital og visse Fattig- eller Friskoler, hvilke, skiøndt de ganske eller tildeels have Øiemed tilfælles med Fattigvæsenet, dog ved Fundatser kunde være henlagte under særskilte Directioner. Men, da der ere endnu andre Stiftelser af lige Slags, saasom: Veisenhuset, Povl Fechtels Hospital, det Getreuerske og andre Legater, saa bør ogsaa samtlige disse og alle andre Stiftelser og Legater for Fattige, de være offentlige eller private, af Stifterne overladte til Øvrighedens eller til andre Embedsmænds eller private Mænds Bestyrelse, stedse staae i nøie Forbindelse

med det almindelige Fattigvæsen, og eenigen med samme virke til dets fælleds Øiemed, saaledes:

a) at for saavidt Fattigdom, enten alene, eller i Forening med andre Egenskaber, skal, efter Stifterens Villie, give Adgang til deslige Stiftelser og Legater, skal enhver her af Staden, som søger samme, for at kunne antages dertil, fremlægge Attest om Fattigdommen fra Fattigvæsenets Direction, hvilken Attest ikke udstedes, førend den Søgendes Trang er undersøgt paa den i 21 § Litr. b bestemte Maade.

b.) At ved Vacancer, som til bemeldte Stiftelser eller Legater for Fattig indtræffe, bør Fattigvæsenets Direction opgive dem af den bekiendte Fattige, som den anseer meest trængende og værdige, og efter vedkommende Fundats berettigede, af hvilke, eller andre, de vedkommende Stiftelsers eller Legaters Bestyrere, efter den dem givne Ret, og efter de fra Fattigvæsenet meddeelte Attester alene, eller efter egen Undersøgning tillige, vælge, hvem de best synes.

c.) At om alle de Personer, som nu ere antagne eller herefter antages til deslige Stiftelser, bør til Fattigvæsenets Direction aarligen gives fornøden Underretning i alphabetisk Orden, og med Anførsel af Enhvers fulde Navn og Bopæl, paa det at ingen Fattig, som har anden offentlig Understøtelse, skal fra Fattigvæsenet kunne tilvende sig ufornødent Tillæg. Med disse Stiftelser og Legater, samt deres Midler og sammes Anvendelse, har Fattigvæsenets Direction sig i øvrigt ikke at befatte.

XIII.) Om andre Benaadninger, som vedblive at være Fattigvæsenet forbeholdte.

188.)

Alle Grunde og Bygninger, som Fattigvæsenet nu eier, eller herefter kommer til at eie, skal, naar de bestemmes og benyttes til Fattiges Forsørgelse, være frie for al Slags Afgift og Paalæg, sædvanlige eller usædvanlige, ligesom og for alle andre Slags borgerlige Tyngder.

189.)

Alle Fattigvæsenets Kapitaler fritages for 1/4 Procento Skattens Erlæggelse.

190.)

Alle Hospitals-Lemmer, saavel som andre indskrevne Fattige, der nyde Understøttelse til nødtørftigt Udkomme af

Fattigvæsenet, skal, saalænge saadan Understøttelse gives, være fritagne for at betale Extrastat for sig og sine.

191.)

Fattigvæsenet i Almindelighed, saavelsom enhver derunder henhørende Stiftelse, og enhver indskreven Fattig skal være frie for at bruge stemplet Papiir i alle de Forhandlinger i eller udenfor Rettergang, hvor saadant Papiers Brug ellers er foreskrevet og alle Breve, Beviisligheder og andre Documenter, som i Følge heraf paa ustemplet Papiir udstædes, ansees og antages, som om de paa stemplet Papiir vare udstædte. Og ligesom der af Øvrigheden i disse Sager, naar de staae for Retten, skal beskikkes en Procurator til at udføre dem uden Betaling, saa skal og alle Domme. Forretninger og Documenter meddeles beskrevne paa ustemplet Papiir, og uden Betaling til Rettens Betiente eller andre, som de forlanges af. Saa skal og Kongens Foged og Underfogden i alle slige Sager gjøre Execution uden Betaling.

192.)

Fattigvæsenets Direction maae, naar den finder det for got, ved dets Betiente lade holde Auction over det, som ved Fattigvæsenet forarbeides, uden dertil at bruge eller betale de beskikkede Auctionsdirectører. Skulde ellers paa sammes Vegne sælges eller købes noget, fritages der for alle Auctions-Omkostninger, for saavidt det efter Lovene kunde tilkomme Fattigvæsenet, som Sælger eller Køber, at betale dem.

193.)

I Tilfælde at nogen, som haver nydt Understøtning af Fattigvæsenet, sagsøges til at give Erstatning, eller og Fattigvæsenet derom nedlægger Paastand paa Skifte, skal Attest fra Directionen om, hvormeget den oppebaarne Understøttelse beløber sig til, være fuldt Beviis for Fordringen, som gives forlods Betaling for alt andet Krav.

194.)

Alle Jurisdictioner og Kommissarier skal, naar de Fattige vorder noget tillagt i Bøder efter afsagte Domme, eller i Gaver ved Testament, og i andre Tilfælde, anmelde det for Directionen, saasnart de ere blevne vidende om saadan Indtægt for Fattigvæsenet, paa det at Directionen kan vide i Tide at søge de Fattiges Tarv og Beste. Forsømme de det, bør de erstatte Fattigvæsenet det derved forvoldte Tab.

195.)

De, som ere dømte i Bøder til Fattigvæsenet eller nogen det tilhørende Stiftelse, skal udrede eller afsone samme, uagtet Dommen har overstaaet Fatalia Executionis.

196.)

Fattigvæsenet maae til alt. Slags Haandværksarbeide, som til dets eget Brug udfordres, betiene sig af hvem det finder for got i dets Tieneste at antage, enten de ere indskrevne i Laug eller ei, naar de imidlertid ikke arbeide for nogen anden.

197.)

Den Ret, Fattigvæsenet hidtil har haft til, for egen Regning, at lade bage Brød og brygge Øl for Fattige i dets Stiftelser. Maae fremdeles være det forbeholdt.

198.)

Naar nogen, som har Understøttelse ved Fattigvæsenet, dør, og han ikke har indsat i Liigkasse, skal ham gives frie Jord og Jords paakastelse. .

199.)

De af Fattigvæsenets Betiente, som staae for Regnskab, skal, i Henseende til Regnskabsvæsenet, ansees, som Kgl. Regnskabsførere, og Fattigvæsenet have samme prioriterede Ret til bemeldte dets Betientes Midler og Effecter, som den Kgl. Kasse har til sine Betientes, hvorfor de ikke maae sælge eller Pantsatte deres Eiendomme, uden Directionens Tilladelse.

200.)

De borgerlige Medlemmer i Directionen, saavel som Fattigforstanderne, fritages, saalænge de vedblive dette deres Embede, for alle andre Byens Forretninger og personelle borgerlige Besværing. Ligeledes fritages de, saafremt de selv Ønske det, fra borgerlig militær Tieneste, ikke alene i den Tid, de, som meldt, forestaae saadant Embede, men ogsaa derefter for bestandig, naar de have tient, som Directører eller Forstandere ved Fattigvæsenet, i 6 Aar.

201.)

Naar Læger og Skolelærere have tient, vel ved Fattigvæsenet i 4 Aar, skal saadan deres Tieneste, i Tilfælde at de søge anden Befordring, under er lige Omstændigheder med andre, altid komme i Betragtning, som en vigtig Grund for dem til Befordring.

XIV.) Om Regnskabs-, Kasse- og Revisionsvæsenet.

202.)

Directionen indretter det hele Regnskabs, Kasse- og Revisionsvæsen saaledes at den fornødne at den fornødne Orden og Nøiagtighed forenes med den mueligste. Simpelhed i Form og Sparsomhed i Lønning.

203.)

Alle Fattigvæsenets Indtægter samles til en Hovedkasse, og alle dets Udgifter bestrides af samme Hovedkasse. Ingen Indtægt imodtages, og ingen Udgift udtælles, uden efter behørig. Indtægts- og Udgifts- Ordre.

204.)

Alle Indtægter, som directe til Hovedkassen kan indbetales, og alle Udgifter, som til deres endelige Bestemmelse kan directe fra Hovedkassen udtælles, anvises til og fra samme, uden at gaee igiennem flere Hænder.

205.)

Indtægter derimod af det Slags, som ved andre, end Kassereren, maae indsamles i smaa Summer, afleveres af Indsamleren til Hovedkassen med skriftlig Designation eller Anmeldelse, hvorefter de tages til Indtægt.

206.)

Udgifter, som fra Hovedkassen i samlede Summer udgives, for siden ved andre at uddeles i mindre Summer, saasom til Almisser i milde Stiftelser, til Arbejds løn i Arbejdshuse, Skoler o. desl., udtælles imod Kvitteringer fra Vedkommende, som Uddelingen i de mindre Dele anbetroes, og som derover føre særskilt Regnskab under Hovedregnskabet.

207.)

Til at forestaae Hoved-Kassens Indtællinger og Udtællinger, og til at føre Hovedkasseregnskabet, samt til at varetage de øvrige Forretninger, som ved Kassevæsenet kunne forefalde, har Fattigvæsenet sin lønnede Kasserer. Til løbende Udgifter betros Kassereren en Kasse, hvis højeste Sum bestemmes, og i Forhold til hvilken han stiller Kaution. De større pengebeholdninger indsættes, indtil de bruges, paa Folio i Banken, eller giemmes, tilligemed Fattigvæsenets Obligationer og deslige Dokumenter, i en særskilt Kasse med 3 forskellige Laase til hvilke 2de af de Directionsmedlemmer, som forestaae Kassevæsenet, samt

Kassereren, have hver sin Nøgel. Saa ofte noget indtages eller udtages, skal de alle være tilstede. Har nogen af bemeldte Directionsmedlemmer Forfald, betroer han sin Nøgel til en anden af Directørerne, som ingen Nøgel ellers har. Hvad, som indlægges eller udtages, antegnes og bevidnes af alle 3 Tilstedeværende.

203.)

For at kontrollere Kassebøgerne, og at ordne alle Indtægter og Udgifter til sine, Contoer, samt at samle og bevare de Underretninger, som om Fattigvæsenets Forfatning i det Hele til alle Tider behøves, indrettes et Hovedbogholdercontoer, som forestaaes af en lønnet Bogholder, hvor især iagttages:

a.) At paa særskilte Contoer indføres Fattigvæsenets og ethvert Hospitals, Skoles, og andre Stiftelsers Fonds, Eiendomme, o. s. v., med alle de Forandringer, som dermed efterhaanden foregaae.

b) At Indtægt og Udgift af Pengesummer anføres hver til sin Conto; Til hvilken Ende alle Indtægts-Anmeldelser og Anviisninger forevises og paategnes i Bogholdercontoeret, førend de gaae til Kassereren, ligesom alle Qvitteringer fra Kassen og til Kassen maae forevises for Bogholderen, og paategnes af ham til Beviis, at fornøden Underretning for Hovedbogen er tagen.

c.) At en Hovedmandtalsbog holdes over alle Stadens Fattige udenfor de faste Pladse i offentlige Stiftelser, hvori enhvers Navn, Alder, Fødested, Bopæl, den ham bevilgede Understøttelse, m. v., saaledes indføres og anmærkes, at til enhver Tid kan strax findes, hvad man om enhver Fattig vil vide, for saavidt han staaer i Forhold til Fattigvæsenet.

209.)

Imod at Penge- og Regnskabsvæsenet concentreres til Kasserer, og Bogholdercontoererne, bør alle de, som i øvrigt have med Bestyrelsen at bestille, saasom Directionen, Kommissionerne, Directører og Forstandere, hver i sit Fag, saameget mueligt, fritages for Indtællinger og Udtællinger af Penge, samt for den Regnskabsføring, Control, Cautions Stillelse, Revision, m.v., som med vel ordner offentligt Pengevæsen altid er forbundet; hvorimod dem vil paaligge, at føre de Optegnelser, og afgive de Lister, som enhver behøver til Underretning for sig, eller som maae samles til Bogholdercontoeret, for der at lægges til Grund for Bogføringen.

210.)

Secreteriatsforretninger, saavidt disse finde Sted, forbindes for først med Bogholdercontoeret, i hvilket

Contoir ogsaa alle Secretariats-Documenter og Protokoller holdes i Orden.

211.)

Almisse-Uddelingen skeer paa offentlige Steder, som dertil nærmere anvises, paa en eller visse Dage om Ugen, ved Kassereren eller hans Fuldmægtig, i Overværelse af een Districtsdirectør og fire Forstandere, som paasee, at enhver Fattig nyder sin Ret. Kassererens Udtællings-Lister affattes med løbende No. efter Bogholderiets generale Mandtalsbog, og til Beviis for Kassereren attesterer den overværende Directør og de overværende Forstandere Udtællingens Rigtighed.

212.)

Saavel Bogholderen, som Kassereren, afslutte deres Bøger hver Uge og hvert Qvartal, og afgive derefter behørige Uge- og Qvartals-Extractor. Det samme gielder om dem, som under Hovedregnskabet føre de mindre Regnskaber.

213.)

Den samme Orden, som Holdes med Penge-Indtægt og Udgift, bør ogsaa anvendes, naar og hvor Regnskab holdes over Varer, saasom Klæder, raae Materialier til Forarbeidning, Arbeidshusenes forarbeidede Varer, og deslige.

214.)

For Regnskabsvæsenet affattes, til Lettelse baade for Bogføringen og for Revisionen, trykte Schemata og Blanketter over alt, hvor disse kunne finde Sted, og ved denne saavelsom ved al anden mekanisk Indretning tages, saameget mueligt, Hensyn til, at Revisionen kan umiddelbart og uden Henstand følge Bogføringen, paa det at, efter hvert Aars Slutning, ufortøvet kan have den Vished om Pengevæsenets Forfatning, som en vel ordnet Revision giver.

215.)

Det skal være Directionen paalagt, som Pligt, aarligen at bekendtgjøre ved Trykken en omstændelig Ballance over Fattigvæsenets Indtægter og Udgifter, og ved denne, samt andre rigtige og gavnlige Oplysninger, fra Tid til anden at underrette alle og enhver om Fattigvæsenets Tilstand og om Virkningerne, som i dets forskjellige Grene under den nye Bestyrelse ere sporede.

Kilde: Schous Forordninger, set på Rigsarkivet.

2. juli 1799.

Cancellie-Pl. at den approberede Plan til Fattigvæsenets Bestyrelse i Khavn skal være den almindelig giældende Regel for Fattigvæsenet sammesteds

m. v. p. 135.

Da Kongen ved Resol, 31 Maj d. A, har bifaldet det den af Directionen for Fattigvæsenet i Khavn, efter Befaling, udkastede Plan til Fattigvæsenets Indretning og Bestyrelse sammesteds, samt derhos befalet, at denne, saasnart mueligt, skal tage sin Begyndelse, og Planen til den Ende af Directionen ved Trykken udgives; Saa bekiendtgjøres dette herved til enhvers Efterretning; Og da de hidtil giældende almindelige Anordninger før det Khavnske Fattigvæsen i denne Plan ere inddragne, saa følger deraf, at berørte, og af Directionen bekiendtgjorte, plan. herefter bliver den almindelig giældende Regel for Fattigvæsenet i Khavn, og at alle ældre Anordninger, dette Fattigvæsen angaaende, ved den ere ophævede.

Kilde: Schous Forordninger. Set på Rigsarkivet.
